

Metropolīts Aleksandrs Riebiņu pareizticīgo draudzē

● Rīgas un visas Latvijas Pareizticīgo baznīcas metropolītu Aleksandru ar sālsmaizi pie Riebiņu baznīcas sagaida pareizticīgo draudzes vecākais Ivans Staričenoks.

Riebiņu pareizticīgo baznīcās vēsturē pirmo reizi tās draudze piedzīvoja tik augstas kārtas garīdzniecības pārstāvja apmeklējumu. 20. maijā šeit ieradās Rīgas un visas Latvijas Pareizticīgo baznīcas metropolīts Aleksandrs. Viņu pavadīja Latgales pareizticīgo baznīcas virsmācītājs Georgijs no Daugavpils, kā arī pareizticīgo draudžu mācītāji un diakoni. Pirms tam metropolīts bija apmeklējis Aizkalnes pareizticīgo draudzes baznīcu.

Metropolītu Aleksandru pie Riebiņu baznīcas ar ziediem rokās sagaidīja svētku drēbēs tērpušies draudzes locekļi. Skatot zvanam baznīcas tornī, divu diakonu pavadībā pa ceriņiem un tulpēm rotātu celiņu baznīcas lievenēm tuvojās metropolīts Aleksandrs. Šeit viņu ar sālsmaizi sagaidīja draudzes vecākais Ivans Staričenoks, bērni pasniedza baltu rožu pušķi. Ar dzīvām rozēm noklāti arī baznīcas pakāpieni, izrotāta tās iekštelpa. Dievlūdžji iegādājās svēcītes, ko

aizdedzināja un ar sev zināmu lūgumu novietoja turekļos. Sākās Dievkalpojums. Ar viraku piekūpinātā telpā svinīgi skaņēja diakonu spēcīgās balsis. Baznīcēni zināmās vietās piebalsoja.

Pēc kopīgā dziedājuma Pareizticīgo baznīcas galva uzrunāja draudzi. Savā runā viņš pievērsās arī tiem, kas ir zaudējuši ticību. Ateisms ilga tikai gadu desmitus, teica augstais viesis, bet ar ticību Kristum un viņa mācībai cilvēce dzīvo un pastāv vairāk nekā 2000 gadus. Metropolīts stāstīja par Grieķijas Pareizticīgo baznīcas apmeklējumu. Izceļotājus no bijušās Padomju Savienības šajā zemē uzņem ar neuzticību, ja viņi neapmeklē baznīcu. Viņš atgādināja, ka būt ticīgam nozīmē tādām būt ne tikai savā sirdī, bet gan, apmeklējot baznīcu, jo tikai tādā veidā var pierādīt, ka cilvēks ir īsts kristietis. Metropolīts draudzes locekļiem sirsnīgi vēlēja labu veselību, būt īsteniem kristiešiem, laimīgi nodzīvot

līdz nākošajai tikšanās reizei, nodeva sveicienus no Grieķijas un Krievijas pareizticīgo baznīcu patriarhiem. Pēc tam metropolīts Aleksandrs aprunājās ar draudzes locekļiem, pēc viņu lūguma svētīja bērnus. Ar rokas uzlikšanu galvai viņš deya savu svētību Alevtinas Čižikas abiem dēlēniem – Jānim un Denisam. Sarunā ar draudzes vecāko Ivanu Staričenoku un Riebiņu pagasta padomes priekšsēdētāju Voldemāru Adamoviču augstais viesis

● Metropolīts Aleksandrs pateicās draudzes locekļiem par apsveikumiem, atgādināja ticīga cilvēka dzīves veida priekšnoteikumus un labprāt nofotografējās kopā ar dievlūdžiem. Foto: M.Rukosujevs

atzinīgi novērtēja paveikto Riebiņu pareizticīgo baznīcas uzturēšanā, draudzes darbībā, paslavēja par tās sakoptību.

Baznīcas sagatavošana augstā ciemiņa uzņemšanai notika ar draudzes locekļu atbalstu. To darīja Maija Borecka, Lija Grigale, Svetlana Krupko, Tatjana Viškere, Marija Tabakova, Vladimirs Marejevs. Šie cilvēki, kā arī citi draudzes locekļi pastāvīgi rūpējas par baznīcas uzturēšanu kārtībā.

L.Rancāne

Līdz 27. maijam pasūtiet laikrakstu

NOVADNIEKS

jūnijam vai visam 2002. gada 2. pusgadam un katru mēnesi vinnējiet balvas.

ZINĀS

Piektdien pašvaldību kongress Līvānos

Piektdien, 24. maijā Līvānos notiks divpadsmitais Latvijas Pašvaldību savienības kongress. Jau šīs nedēļas sākumā savu dalību kongresā bija pieteikuši ap 300 pašvaldību pārstāvji no visiem Latvijas reģioniem. Kā kongresa viesi Līvānos ieradīsies Ministru prezidents Andris Bērziņš, īpašo uzdevumu ministrs valsts pārvaldes un reformu lietās Jānis Krūmiņš, kā arī izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Greiškals, «Novadnieku» informēja Līvānu novada domes vadība. Kongresa sākums pulksten 11.00, iedzīvotāji tā tiešraidei varēs sekot Vidusdaugavas televīzijā.

Gatavojas Līvānu novada deju svētkiem

Pirmo reizi Līvānu novada deju svētki tika rīkoti 2000. gadā, pērn šis pasākums izpalika, taču šogad ir rasta iespēja tradīciju atjaunot. Kā pastāstīja Līvānu novada kultūras centra direktore Valija Vaivode, 31. maijā Preiļu rajona tautas mūzikas festivāla ietvaros Rožupes pagasta estrādē notiks koncerts ar Līvānu novada deju kolektīvu piedalīšanos. Deju svētkos būs pārstāvēti gan Rožupes pagasta un Līvānu kultūras centra vidējās paaudzes dejotāji, gan abi Tautas deju ansambļa «Silava» sastāvi, gan arī novada skolu deju kolektīvi. Deju svētkos piedalīsies arī draugi no Lietuvas – Ukmerģes folkloras grupā «Dagilelis» 25 cilvēku sastāvā. Koncerta sākums pulksten 20.00, bet noslēgumā – zaļumballe.

Izstrādās rajona kultūras mantojuma aizsardzības programmu

Šodien Preiļu rajona padomē notiek «Preiļu rajona kultūras mantojuma aizsardzības programmas» izstrādes darba grupas kārtējā sanāksme. Darba grupas locekļi, kuru vidū ir pašvaldību speciālisti, kultūras un sabiedriskie darbinieki, izvērtēs situāciju rajona teritorijā esošajos kultūras mantojuma objektos un runās par iespējām rast finansējumus to saglabāšanai un atjaunošanai, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļa.

Visa Latvija – kompaktdiskā

Preiļu rajona tūrisma informācijas centrs drīzumā visiem interesentiem varēs piedāvāt iespēju, izmantojot kompaktdisku, iepazīties ar Latvijas autoceļu, rajonu un reģionu kartēm, kā arī pilsētu un lielāko ciematu plāniem, gatavojoties ceļojumiem un tūrisma braucieniem pa Latviju. Šādu iespēju iegādāties interaktīvo karšu sistēmu «JS – Latvija» Preiļu rajona padomei piedāvāja izdevniecība «Jāņa Sēta». «JS – Latvija» datu bāzē iekļauti vairāk nekā 15 000 objektu: dabas un kultūrvēsturiskie objekti, tūrisma infrastruktūra, transports un sakari, medicīniskā palīdzība, administratīvais iedalījums, kam piesaistīta aprakstošā un ilustratīvā informācija. Ar šī diska palīdzību varēs izveidot tūrisma maršrutu neatkarīgi no atrašanās vietas, automātiski tiks aprēķināts attālums starp izvēlētajām ceļojuma vietām, laika un degvielas patēriņš, kā arī apraksts par ceļu seguma veidiem.

ISSN 1407-9371

9 771407 932034 21

NACIONĀLĀS ZINĀS

Deputāti piešķir sev kompensācijas ar atpakaļejošu datumu

«Novadnieks» jau informēja, ka šī gada sākumā pēc bijušā Saeimas deputāta un vēstnieka Izraēla Ivara Silāra iesnieguma Satversmes tiesa nolēma pārtraukt maksāt kompensācijas deputātiem. Satversmes tiesa uzskatīja, ka deputāti nelikumīgi paši sev piešķirusi reprezentācijas izdevumu, dzīvojamās telpas un transporta izdevumu kompensācijas. Sākot ar martu, deputāti kompensācijas nesāņēma. Bet mūsu likuma kalpi ar aldiņu vien iztikt nevar, tāpēc steigšus sāka domāt, kā mainīt likumdošanu, lai tiktu pie piemaksām. Pagājušajā ceturtdienā steidzamības kārtā tika pieņemti grozījumi Saeimas Kārtības rullī, ar kuriem deputāti atdod paši sev Satversmes tiesas atņemtos labumus — kompensācijas. Turpmāk deputātu alga tiks pielīdzināta valstī strādājošo iepriekšējā gada vidējās algas apmēram, kuram būs piemērots koeficients 3,2. Proti, ja pērn vidēja alga «uz papīra» bija 179 lats, tad turpmāk deputāti mēnešalgā saņems aptuveni 572 latus «uz papīra». Papildus šai algai būs piemaksas — jo augstāks amats, jo lielākas piemaksas. Pie tam piemaksas par visu. Piedalījies komisijas sēdē — plus 10 lats, pasēdēji apakškomisijas sēdē — klāt vēl 5 lats. Ja rodas izdevumi, realizējot deputāta pilnvaras, klāt vēl papildus naudiņa, pie tam šo piemaksu neapliks ar nodokļiem, plus vēl papildus 62 lats katru mēnesi. Tautas priekšstāvjiem mēs, nodokļu maksātāji, kompensēsīm dzīvojamās telpas īres vai viesnīcas izdevumus līdz 225 latiem. Tāpat tiks apmaksāti deputātu pārvietošanās izdevumi — 26 latus maksās visiem deputātiem, turklāt, neprasot atskaiti. Papildus tiks segti transporta izdevumi, kurus deputāti varēs pierādīt. Ja viņi dzīvo Rīgā vai līdz 60 kilometru attālumā no galvaspilsētas, viņi varēs pieprasīt papildus kompensāciju līdz 77 latiem, ja 60 līdz 150 kilometrus no Rīgas — līdz 119 latiem, bet, ja tālāk par 150 kilometriem no Rīgas — līdz 161 latam. Parlaments, pieņemot grozījumus Saeimas Kārtības rullī, likumā iekļāvis arī divainus pārejas noteikumus, kuros teikts, ka reprezentācijas izdevumi apmaksājami un kompensācijas attiecināmas uz izdevumiem, kas radušies pēc 2002. gada 1. marta. Tātad, likumdevēji kompensācijas saņems arī par laiku no Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz dienai, kad stāsies spēkā grozījumi Kārtības rullī, tas ir, deputāti sev piešķir kompensācijas ar atpakaļejošu datumu. Grozījumi paredz arī to, ka, sākot ar nākamā gada, par nodokļu maksātāju naudu tiks veikta Saeimas deputātu veselības un dzīvības apdrošināšana. Jā, bez uzmanības nevar palikt Saeimas priekšsēdētāja Jāņa Straumes pamatīga, pirms nodokļu aprēķināšanas tā būs aptuveni 1700 latu.

Sāks darboties Iepakojuma likums

Tikai nedaudz vairāk par mēnesi palicis līdz brīdim (1. jūlijs), kad sāks darboties Iepakojuma likums, protams, pret kuru tikai tagad sāk iebilst uzņēmēji. Likumā ir paredzētas lielas noteiktās iepakojuma atpakaļ savākšanas normas un naudas sodi to neizpildīšanas gadījumā. Likums nosaka, ka katram uzņēmumam, kas gada laikā izmanto vairāk nekā 300 kilogramus iepakojuma, tas būs jāsavāc atpakaļ un jānodod otrreizējai pārstrādei. Tas nozīmē, ka iepakojums būs jāsavāc atpakaļ pat tam, kurš dienā izmanto mazāk nekā vienu kilogramu. Saskaņā ar šo normu 2002. gadā tā būs vidēji 31% no izmantotā visa veida iepakojuma, un turpmākajos gados atpakaļ savācamā daļa pieaugs.

Ziņas sagatavoja
T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(trešdien, sestdien).

REKLĀMA

RD Electronics veikals — vasaras dāvana Preiļu iedzīvotājiem!

Pēdējās pavasara dienas. Visi gaidām vasaru, atpūtu, atvaļinājumu. Tā gribas pēc pavasara depresijas uzdāvināt sev ko īpašu, piemēram, pastaigu pa veikaliem un patīkamus pirkumus.

Jums noteikti jāieskatās jaunajā elektropreču un sadzīves tehnikas veikalā **RD Electronics**, kas atvēris durvis pircējiem **Preiļos, Brīvības ielā 2, centrālajā universālveikalā.**

Kāpēc tiek atvērts veikals arī Preiļos? Uz šo jautājumu atbild firmas **RD Electronics** prezidents **Aleksandrs Meilehs**: Jaunais veikals — tā ir dāvana Preiļu iedzīvotājiem. Firmas **RD Electronics** devīze ir **Mēs esam atvērti laimīgiem laudim**, un firma strādā tā, lai katrs apmeklētājs no veikala aizietu kaut nedaudz laimīgāks nekā ienācis. Iemesls — zemās cenas, par kādām tagad varēs iepirkties arī Preiļu iedzīvotāji. Esmu pārliecināts, ka viņi novērtēs jauno veikalu.

Firma **RD Electronics** jau desmit gadus ir līderis elektronikas un sadzīves tehnikas vairumtirdzniecībā Latvijā. **RD Electronics** ir daudzu pasaulslaveno firmu produkcijas oficiālais izplatītājs Latvijā. Jāmin kaut vai **SONY, PANASONIC, SAMSUNG, LG, ARDO, STINOL, SNAIGE, AKIRA, TELETECH, JVS, TOSHIBA, INDESIT, AIWA, HITACHI, ROADSTAR, SHARP, BEKO, KENWOOD, THOMSON, ARISTON, PHILIPS, ERICSSON, NOKIA, SIEMENS**. Kompānija sadarbojas ar

ražotājiem un var piedāvāt pircējiem zemākas cenas nekā citi veikali.

Strauji paplašinās firmas mazumtirdzniecības tīkls, šodien tas ir vislielākais Latvijā. Darbojas jau **27 RD Electronics** veikali, tagad tāds ir arī Preiļos. Pēc Valsts ieņēmumu dienesta ziņām **SIA RD Electronics** ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem 2001. gadā.

RD Electronics var piedāvāt ne tikai plašu elektronikas klāstu, bet arī garantijas un servisa remontu nopirktajai teknikai. **Visām precēm ir garantija līdz 5 gadiem.** 2000. gadā **RD servisa centrs** bija atzīts par vislabāko apkalpošanas centru Baltijā. Tāpēc Preiļu iedzīvotāji var būt pilnīgi droši, ka apkalpošana būs ātra un kvalitatīva.

Veikals Preiļos ir diezgan plašs, tomēr nevaram izlikt visu, kas varētu interesēt pircējus. Tāpēc piedāvāsim ielūkoties katalogā un izvēlēties visjaunākos modeļus. Jūsu pasūtījumu piegādāsim nedēļas laikā, — saka veikala vadītājs. **Vismodernākie modeļi** tagad pieejami arī Preiļu iedzīvotājiem.

Pieredzējuši pārdevēji konsultanti palīdzēs izvēlēties tieši jums nepieciešamo preci.

Zinot, ka sakrāt naudu lielākam pirkumam ir grūti, īpaši, ja alga nav tik liela, kā gribētos, **RD Electronics** preces, kas maksā Ls 49 un vairāk, piedāvā iegādāties, **noformējot līzingu.** Lai to izdarītu, vajadzīga pase un nedaudz naudas.

Gandrīz katru mēnesi veikalā **RD Electronics** notiks kāda akcija, kuras laikā būs padomāts par klientiem — Jūs pricēs īpaši kredītnoieņēmumi, atlaides, dāvanas un loterijas. Sekojiet reklāmai!

Par godu jaunajam veikalam veselu mēnesi **visām precēm būs speciālas prezentācijas cenas!** Bet, pērkot kredītā, visām precēm **avansa pirmā iemaksa tikai 5%!**

Veikala atvēršanas dienā un līdz 31. maijam būs spēkā **AKCIJA** — pērkot uz kredīta itāļu sadzīves tehniku **ARDO** (ledusskapji, plītis, veļas mašīnas) ar garantiju 5 gadi, televizorus no Vācijas **TELETECH** ar garantiju 3 gadi, kā arī ledusskapjus un plītis **BEKO** ar garantiju 2 gadi, **avansa iemaksa - 0%!** Tas ir ļoti izdevīgi: izmantot tehniku var jau šodien, bet maksāt vēlāk un pa daļām.

Tāpat līdz 7. jūnijam darbojas **LOTERIJA LG** — "Pērc televizorus LG un laimē vērtīgas balvas!" Visi LG televizoru pircēji piedalās iknedēļas, fināla un superbilvas izlozē. Vienkārši aizpildiet loterijas kuponu un gaidiet veiksmi! **SUPERBALVA - PLAZMAS televizors LG 40"**, kura cena ir 5000 Ls, kā arī daudz citas vērtīgas balvas!

Gribat uzzināt, vai te sacīta patiesība? Dodieties uz **RD Electronics** jauno veikalu **Preiļos, Brīvības ielā 2, tālr. 53 81352** un pārliecinieties paši!

Laipni lūdzam!

TREŠDIENAS INTERVIJA

Katram iznāk pa vienai žubītei un vēl pieci putniņi

Tagad Alberta kungs ir pensionārs. Taču joprojām strādā. Viņa darba vieta ir starp visai sarežģītām un modernām iekārtām Preiļu centrālajā katlu mājā. Esmu kurinātājs, saka Alberts Čeirāns. Vienlaikus Alberts Čeirāns ir Latvijas Ornitoloģijas biedrības biedrs, kopš 1997. gada – putnu novērotājs. Koordinē arī pārējo rajonā dzīvojošo putnu novērotāju darbu, un, uzdrošinot apgalvot, ir vienīgais cilvēks ar tik izcilām zināšanām par mūsu rajona spārnaino iemītnieku sugām.

Alberta Čeirāna dzīvē bijis smags posms, kad aizsaulē nācās pavadīt mūža biedreni. Pasaule kļuva auksta un tukša, viņš saka par šo smago zaudējumu. Meklēju, ar ko tukšumu aizpildīt, un tā bija ornitoloģija. Izaudzina meita Benita. Viņa, kā arī mazdēli Kristofs un Eduards dzīvo Rīgā. Meita ir pedagoge, bet puikas paralēli mācībām aizraujas ar daiļamatniecību un sportu.

— Es sāksu ar to, ka gribu pateikt paldies savas iestādes vadītājiem, konkrēti Vladimīram Haritonovam, kas neliedz atbalstu, — teica Alberts Čeirāns sarunas sākumā. — Tāpat vēlos pateikties visiem vērotājiem, putnotājiem, putnumlīem, putnudraugiem, kas veļta savu brīvo laiku un arī līdzekļus putnu vērošanai. Aktīvi darbojamies tikai četri putnu vērotāji. Tie ir Janīna Selga Kaļvos, Anita Kivleniece Kastīrē un Arturs Pastars Mazajos Rumpos. Esmu pateicīgs arī Galēnu pamatskolas pedagogiem un audzēkņiem, kuri ir piedalījušies Latvijā ligzdojošo putnu atlanta sagatavošanā. Putnu vērošana ir brīvprātīgs brīnišķīga vaļasprieka un suņa darba apvienojums.

— ???
— Putns atlido noteiktā laikā un noteiktā vietā tikai tad, kad tu tur esi nonicis, nosalis, kad locekļi ir notirpuši un kad gatavojies aiziet. Vairāk list lietus vai arī karsē saule. Var gadīties, ka tas nemaz neierodas.

— Kas ir putnu vērotājs, kas viņam jādara un kā par to var kļūt?

— Piedalījies «Lauku Avīzes» konkursā, ieguvu otro vietu. Mani uzaicināja kļūt par Ornitologu biedrības biedru, un es piekritu, jo putni mani ir interesējuši vienmēr. Starp putniem notiek tas pats, kas cilvēku pasaulē. Putni izjūt cilvēku pasaules iekārtas maiņas, jo attiecīgi mainās putnu dzīves telpa. Vai nu cilvēks viņiem tur ļauj dzīvot, vai arī apspiež un pat zināmā mērā traucē, atsevišķas sugas pat vedot preti iznīcībai. Bez tam cilvēks reizēm kaitē ar savu nesaprātīgo rīcību. Viens no visbīstamākajiem dzīvniekiem putnu populācijai ir Amerikas ūdele, kas iznīcina ligzdas. Eiropā to ievada cilvēki.

Tomēr pagaidām katram Latvijas iedzīvotājam iznāk pa vienai

žubītei un vēl pieciem citu sugu putniņiem.

Par novērotāju var kļūt ikviens, kurš iestājas Ornitologu biedrībā un samaksā noteikto biedra naudu. Biedrība izsūta informācijas materiālus, kā arī sniedz cita veida palīdzību, piešķirot putnu noteikšanas atlantus, tālskati. Novērojumi notiek, regulāri reģistrējot visus dzirdētos vai redzētos putnus un aizpildot attiecīgas anketas.

Visa rajona teritorijas karte ir sadalīta kvadrātos, kuru lielums ir 5 x 5 kilometri. Katrs putnu vērotājs darbojas savā kvadrātā. Diemžēl mūs nav tik daudz, lai pilnībā aptvertu visu rajona teritoriju, tāpēc, ielūkojoties apsekošanas kartē, redzam, ka lielākais putnu sugu skaits noteikts tajās vietās, kurās apsekotāji dzīvo un darbojas. Atsevišķas rajona zonas palikušas kā balts laukums. Es pats darbojos Preiļu apsekošanas zonā. Esmu noteicis 92 sugas, kas ir lielākais skaits rajonā. Arturs Pastars ir noteicis 57 sugas, Janīna Selga savā kvadrātā – 57. Galēnu pamatskolas skolēni ir atraduši 50 sugas savā teritorijā, kā arī apsekojuši kaimiņu teritoriju. Putnu apsekojums var veikt pētījumu arī plašākā teritorijā. Novērotāji ziņas iesniedz man. Es tās apkopoju un iesniedzu Ornitologu biedrībai. Visi kopā iesaistāmie Latvijā ligzdojošo putnu atlanta veidošana. Tas jāpabeidz 2004. gadā.

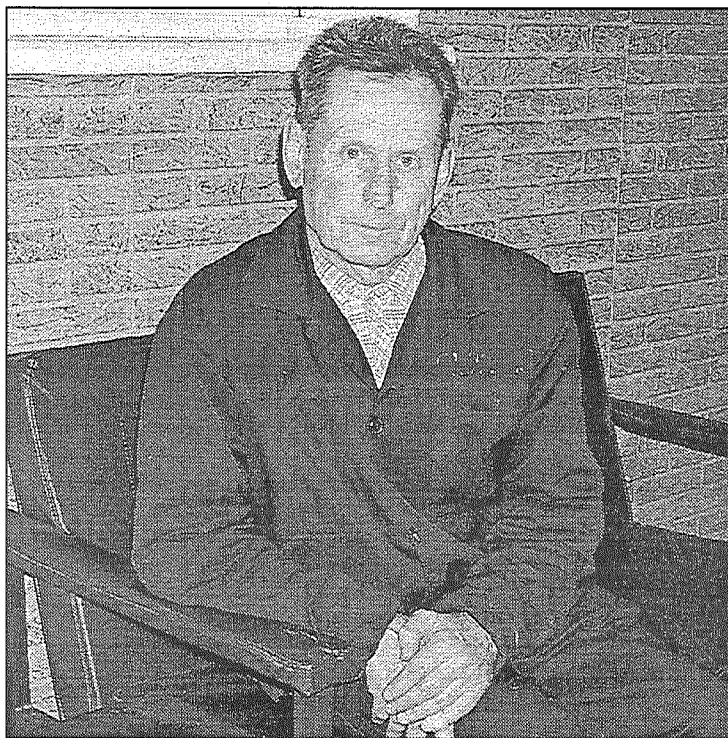
Cilvēks, cīnoties par savu labklājību ir iznīcinājis milzums daudz sugu. Pašlaik no pasaulē esošajām 10 000 sugām iznīcība draud 1111 sugām. Vēl pirms dažiem gadiem Latvija bija ērgļu lielvalsts. Šeit dzīvoja mazie ērgļi, vidējie, kā arī jūras un klinšu ērgļi. Kas attiecas uz mazo ērgli, Latvijas populācija sastādīja 12 procentus no pasaules mazo ērgļu populācijas. Arī mūsu rajonā, Preiļu piepilsētā bija reģistrēts mazais ērglis. Pat jūras ērglis. Divus gadus atpakaļ 2. novembrī jūras ērglis pārlidoja Moskvino.

Varējām lielīties ar to, ka esam ērgļu, kā arī melno stārķu lielvalsts. Mežu izciršanas rezultātā melno stārķu skaits samazinājies vairāk nekā uz pusi, un Latvijā ligzdo 700 pāri melno stārķu.

— Šogad par Latvijas gada putnu pasludināts lielais ķirsis. Vai tie dzīvo tikai uz Preses nama jumta Rīgā, vai varbūt arī pie mums? Kādā nolūkā viens vai otrs putns tiek izcelts pārējo vidū visa gada garumā?

— Esmu atradis Kategrādes ezerā lielo ķīru koloniju ar vismaz 30 ligzdam. Turpat man bija izdevība ieraudzīt pelēko dzilnu, kas ir rets putniņš, un ne vienmēr to var ievērot. Bet Šusta ezerā ligzdo seši lielo ķīru pāri, ja vien zvejnieki un mednieki no turienes tos neaizbaidīs. Pirms 20 gadiem Latvijā ligzdoja 110 000 lielo ķīru pāri. Tagad palikusi to desmitā daļa. Lielie ķīri dzīvo kolonijās un aizsargā citus putnus, jo šajā sabiedrībā nevar ielidot vārna vai

ALBERTS ČEIRĀNS saka, ka zemeslode mūs, cilvēci, pamazām purinot no sevis nost kā svešķermeni. Planētas apdzīvotāji to esot panākuši ar savu nevērīgo, reizēm neapzināto, bet bieži – apzināto postošo attieksmi pret dabu un visu dzīvo radību. Pirmo augstskolu beidzu pie vectēva un vecmātes, viņš saka, stāstot par to, kā vecvecāki iemācīja pazīt zilītes un dzīvo dabu, ieaudzināja bijību un cieņu pret zemi. Atmiņā glabājas atmiņas par mežiem, klusumu, neskarību dabu, tīrumu smaržu, kas apņēma mājās pie Ašenieku purva. Jaunais Vārkavas draudzes puišis arī tālākajam dzīves ceļam izvēlējās profesiju, kas saistīta ar zemes kopšanu. Agronoms. Aktīvā darba gados ieņēmti augstāki un zemāki amati, bet vienmēr tie bijuši saistīti ar sējas, tīrumu kopšanas, ražas novākšanas darbiem vai to vadīšanu.

● Uz jautājumu, kas piesaista pacietību un lielu laika patēriņu pagērošajam vaļaspriekam – putnu novērošanai, Alberts Čeirāns atbildēja, ka putnu pasaule ir paralēla cilvēku pasaulei un ir skaisti to iepazīt. Tāpat kā ar draugu, — jo vairāk esi kopā, jo labāk viņu pazīsti. Par putnu pasauli viņš var runāt stundām. Pacietīgam klausītājam atklāsies stāsts par ērgļa ligzdu Teiču rezervātā, kas sastāv no apēsto dzērviņu kājām, par superputnu — svīri, kas ēd, padzeras gaisā un guļ uz gaisa viļņa bez piezemēšanās līdz trīs gadu vecumam, par dējīgāko Latvijas putnu – laukirbi, kas ligzdā iedē līdz 25 olām un daudzas citas brīnumainas lietas par mūsu vistuvāko apkārtni. Foto: M.Rukosujevs

nedru lija, kas iznīcina mazuļus. Ķīru aizsardzība paglāb tos ūdensputnus, kuri dzīvo viņu koloniju netiešā aizstāvībā — lauci, cekuldūkuri un citi.

Gada putns tiek noteikts ar zinātnisku mērķi, lai apzinātu, cik konkrētās sugas putnu Latvijā ir palicis. Vienlaikus tiek noskaidroti apstākļi, kas ietekmē šīs sugas populāciju. No tā vadoties, tiek izstrādāti pasākumi sugas saglabāšanai. Piemēram, starp gada putniem ir bijis ūpis. Tas ir putns, kurš ligzdo tikai uz zemes, bet to izposta gan mežacūkas, gan jenoiti. Tagad ūpi paglābšanai būvē milzu platformas augstu kokos, un ūpi pārceļas ligzdot uz kokiem. Zaļajai vārnai būvē būriņus koki, kur tā taisa ligzdas. Starp citu, ļoti netīrīgs putns, un no antisanitārijas tās ligzdā putnēni reizēm pat zaudē redzi.

Pie mums uz jumtiem dzīvo cits putniņš. Tapat uz katlu mājas jumta dzīvo kalnu putns – melnais erickiņš. Nācis no 2,5-3 kilometru augstuma, kas ir viņa biotops. Preiļos tas ir parādījies pēdējos divos trijos gados.

— Daudzi droši vien apgalvos, ka te, Preiļos un apkārtnē, izņemot vārnas, baložus un zvirbuļus, nav nekā interesanta.

— Gribat dzirdēt par mājas baidi, kas dzīvo katlu mājas šķeldas šķūnī? Kungs ligzdu savai dāmai sāka taisīt jau februārī. Pašlaik jaunā paaudze – trīs baloži jau māk lidot un ir pilnībā sagatavoti dzīvei. Putni dzīvo tāpat kā cilvēki. Tāpat pastāv konkurence par

da zivi un kā to noķer, virs ūdens traucdamies kā zila spilgta liesmiņa.

Par putniem eksistē daudzi mīti. Pieņemts uzskatīt, ka lakstīgala ir labākais dziedātājputns. Nekā nebija. Labākais dziedonis ir dzeltenā stērste. Šīs sugas tēviņš dienā nodzied 3600 dziesmas. Dažreiz putni imitē savus kaimiņus vai paziņas. Pašlaik garāžu rajonā melngalvas kauķis tēlo mazo svilpi, kurš atlidos tikai jūnijā.

Latvijā konstatētas 320 putnu sugas, ieskaitot ligzdojošās, ziemoņā, vasarotāju un migrantu sugas. Ir tuvie tālie migranti, kas pie mums atlido no ziemeļiem, lai šeit pārlaistu ziemu. Piemēram, Preiļos savas ziemas pavada skaists putniņš – zīdaste, kura ir mūžīgi iereibusī. Tāpēc, ka pārtiek no sasalušām un atkal atkusušām pilādžogām, kas satur zināmu devu alkohola. Zīdasti var pazīt pēc modernā apģērba, tās augums gan ir drukns, līdzīgs zvirbulim, bet tērps ir violets, ar dzelteniem laukumiņiem uz spārnēm un uz astes. Starp citu, putnu krāsa nav tāda, kādu mēs to redzam. Mēs redzam tikai gaismas rotaļu, tos krāsu viļņus, kādus atstāro putnu spalvas. Melnais stārķis var atstarot arī brūnu krāsu, bet meža pīles galviņa – zilu vai zaļu krāsu. Krāsa mainās arī atkarībā no tā, kāda ir sezona. Pašlaik putni ir viskrāšņākie, jo tiem ir riesta laiks.

Šogad Preiļu parkā sāka ligzdot lielākais dziedātājputns – krauklis. Bet kapsētā eglu alejā ligzdo mazākais Latvijas dziedātājputniņš – zeltgalvītis. Savukārt pats lielākais Latvijas putns ir paugurknābja gulbis, tāds, kas bija redzams Preiļu parka diķī. 1961. gadā Latvijā pirmo reizi ielidoja gredzenūbele. Kā rāda mans pārskata ziņojums, 2000. gadā jūnijā un jūlijā tā dzīvoja parkā un būvēja ligzdu. Bet, lūk, te parādās ziņa, ka ligzdu vēlāk kāds izpostīja. Kad es tos sameklēju, putni uzturējās turpat. Kungs visu laiku dūdoja, bet mammīte darīja kaut kādas savas lietas.

— Kurā diennaktis laikā putnus novērot vislabāk?

— Instrukcija paredz, ka novērotājam dabā jāiet pusnaktī un novērošana jāveic līdz nākamajai pusnaktij. Var uzsākt arī citā laikā, taču konkrētajā vietā jāatrodas visu diennakti. Apsekošanai var vēltīt jebkuras stundas diennakti, tomēr jācenšas, lai būtu pamanīti gan rīta, gan vakara, nakts un dienas putni. Par atrasto putnu varu ziņas iesniegt tikai tad, ja tā ligzdu varu noteikt ar precizitāti līdz 50 metru attālumam. Vienā un tajā pašā vietā putni jānovēro vairākas reizes sezonā.

Labprāt un bieži dodos arī ārpus sava apsekojamā rajonā. Braucu ar velosipēdu. Ir nācies izmest tādus «nelielus likumiņus» 96 kilometru garumā. Visi ļaudis ir aplaimoti ar iespēju kaut ko redzēt. Būšu ļoti priecīgs, ja kāds man piezvanīs vai uzrakstīs, pastāstīs par saviem novērojumiem.

L.Rancāne

Saunas pagastā

■ **VĒRTĒ PRIEKUĻU BIBLIOTĒKAS DARBU.** Pagasta padomes sēdē deputāti noklausījās Priekuļu bibliotēkas vadītājas Ināras Mičules ziņojumu, kā arī apsprieda šīs iestādes darbu. Deputāti pēc kārtas izvērtē visu pašvaldības iestāžu darbu.

■ **APSTIPRINA LĪGUMUS PAR LOGU IZGATAVOŠANU.** Saunas pagasta padomes sēdē apstiprināts iepirkuma komisijas sagatavotais protokols par pretendentu izvēli logu renovācijai pagasta padomes un Priekuļu pamatskolas ēkās. Ņemot vērā piedāvātās cenas, nolemts, ka uzņēmums «Līvānu mājas un logi» gatavos logus pagastmājai, bet skolai logus izgatavos individuālā darba veicējs Andris Cačs. Šādu izvēli diktējis arī tas apstāklis, ka skolas ēka ir iekļauta aizsargājamo kultūrmantojuma objektu sarakstā, tās logi jāgatavo no koka, lai izskata ziņā saskanētu ar pārējiem.

■ **SEDZ ĀRSTĒŠANĀS IZDEVUMUS.** Sēdē izskatīti 12 iedzīvotāju iesniegumi, kuros lūgts segt ārstēšanās izdevumus. Pieņemts lēmums tos apmaksāt atbilstoši pagastā noteiktajai kārtībai par sociālās palīdzības sniegšanu.

■ **NOTEIKTA MAJAS APRŪPE.** Pagasta padomes deputāti pieņēma lēmumu, ar kuru noteikts ik mēnesi izmaksāt desmit latus lielu pabalstu kādam pirmās grupas invalīdam, lai viņš varētu apmaksāt pakalpojumus par savu aprūpēšanu.

■ **PALĪDZĪBA UGUNSGRĒKĀ CIETUŠAJIEM.** Padomes sēdē piešķirti pabalsti diviem iedzīvotājiem, kuri cietuši ugunsgrēkā. Vienam paredzēts 100, bet otram – 50 latus liels pabalsts. Gan vienam, gan otram ugunsnelaimē gāja bojā kūts, vienā gadījumā sadega arī lopi.

■ **PIEŠĶIR LĪDZEKĻUS IZLAIDUMAM.** Deputāti nolēma atvēlēt līdzekļus Salas un Priekuļu pamatskolas izlaidumiem, kopā 166 latus. Nauda paredzēta daļēji mūzikas apmaksāšanai izlaidumā, kā arī nelielām dāvaniņām un ziediem. 9. klasi abās skolās šogad beigs 22 skolēni. Nav aizmirsti arī četri pagasta jaunieši, kas absolvē vidusskolu divpadsmitās klases.

■ **APSTIPRINA PROTOKOLĒTĀJU.** Sēdē apstiprināta pagasttiesas sēžu protokolētāja. Šo pienākumu veiks pagasta padomes sekretāre Jadvīga Čiša.

■ **NORAIDA IESNIEGUMU PAR CEĻA REMONTU.** Pagasta padome bija saņēmusi iedzīvotāju iesniegumu par ceļa posma «Krivasola – Krīvoki» remontu. Pirms vairākiem gadiem šeit bija uzsākta ceļa būvēšana, taču tā netika pabeigta. Līdzekļu trūkumu dēļ deputāti bija spiesti prasītājiem atteikt.

Līvānu novada Turku pagastā

■ **PALĪDZ AR PABALSTIEM.** Turku pagasta pārvalde piešķirusi materiālo palīdzību pabalsta veidā piecām personām. Kā paskaidroja pagasta pārvaldes vadītājs Aivars Šmelcers, palīdzība iedzīvotājiem sniegta sakarā ar ārstēšanos slimnīcā. Kopējais piešķirto līdzekļu apjoms ir 75,75 latus.

■ **AIZVADA PENSIJĀ PĀRVALDES SEKRETĀRI.** Ar 1. maiju pensijā aizvadīta bijusī Turku pagasta pārvaldes sekretāre Viktorija Vilcāne. Viņas vietā apstiprināta Kristīne Kirilova.

■ **DOD ATĻĀUJU BŪVNICĪBAI.** Vienam pagasta iedzīvotājam izsniegta būv- atļauja dzīvojamās mājas rekonstrukcijai Turku pagasta Silavās.

■ **LĒMS PAR KOPĪGA LAUKSAIMNIECĪBAS KONSULTANTA IECĒŠANU.** Līvānu novada domes deputāti izteikuši priekšlikumu izveidot vienotu novada lauksaimniecības konsultanta štata vietu. Šo ideju apsprieda arī Turku pagasta valde. Šobrīd Turkos uz pusslodzi strādā lauksaimniecības konsultants, taču deputāti uzskata, ka viņa darbs būtu daudz efektīvāks, ja konsultants strādātu pilnu likmi un visu enerģiju varētu veltīt tieši pamatdarbam. Par konsultanta iecelšanu vēl lems arī Līvānu novada domē.

LAUKSAIMNIEKIEM**Augu aizsardzības darbi maijā**

Par veicamajiem augu aizsardzības pasākumiem, ko vēl var pagūt izdarīt maijā, informē VAAD Latgales reģionālās nodaļas Augu aizsardzības un karantīnas daļas vecākā inspektore Zenta Dūda.

Ziemāju graudaugu sējumos

Ja tas nav izdarīts aprīlī, nezaļu ierobežošanai jāizmanto herbicīdi. Ja ir sākies ziemāju stiebrošana, jāizvēlas herbicīdi, kurus vēl var izmantot stiebrošanas sākumā – *Ariane 1,75-2,5*, *Granstars 0,015*, *Harmonijs Ekstra 0,015-0,02*, *Mustangs 0,4-0,6* un *Sekators 0,3*. Līdz karoglapas parādīšanās stadijai var izmantot *Lontrelu*, *Primusu* un *Starene 180*. Pret vārpatu ziemas kviešu un tritikāles sējumos var izmantot *Atribūtu* un *Monituru*, rudzu sējumos – tikai *Atribūtu*. Sējumos, kuros ir izplatīta miltrasa, vēlams izmantot fungicīdus. Lai apturētu miltrasas izplatīšanos uz augšējām lapām, var izmantot smidzinājumu ar pusi no ieteiktās fungicīda devas. Stiebrošanai sākoties, veldres izturību vairs nepalielinās *Cikocels*, jālieto *Moduss*, *Terpāls* vai *Cerons*. Nedrīkst ļaut savairoties kaitēkļiem – laputīm un lapgraužiem.

Vasarāju graudaugu sējumos

Vasarāju graudaugu sējumos

Jāuzsāk nezaļu ierobežošana, ņemot vērā to, ka visu herbicīdu efektivitāte ir augstāka, ja īsmūža divdīgļlapju nezāles ir agrākas attīstības stadijās – divdīgļlapju vai pirmo īsto lapu stadijā (nezālēm nevajadzētu būt vairāk par četrām īstajām lapām). Daudzgadīgās divdīgļlapju nezāles ir efektīvi iznīcināmas, ja tās apsmidzina pēc lapu rozetes izveidošanās. Izvēloties herbicīdu, noteikti jāņem vērā sējumā izplatītākās nezāļu sugas, kā arī kultūraugu un nezāļu attīstības stadija. Reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstā ir piedāvāts salīdzinoši liels herbicīdu klāsts, taču izvēle paliek saimnieka ziņā, cik lielas izmaksas uz hektāru katrs var atļauties.

Kartupeļu stādījumos

Ja nezāļu apkarošanai lieto

herbicīdus – *Zenkoru 0,5-0,7 kg/ha* vai *Gezagardu 500 1,5-4 kg/ha* pirms kartupeļu sadīgšanas, tad vagošanu nevic vismaz trīs nedēļas. Vēl labāk, ja īsi pirms kartupeļu sadīgšanas veic vagu uzfrēzēšanu un pa sadīgušajām nezālēm miglo herbicīdus. Efektīvs ir herbicīds *Titus*, ko pirmajā miglošanas reizē izsmidzina 30 g/ha, otrajā – 20 g/ha kopā ar *Citovetu 100 ml* (var lietot kopā ar *Zenkoru*). Pret vārpatu minētie preparāti jālieto 50 g/ha vienā miglojumā. Atveiški pret vārpatu var cīnīties arī ar *Ažilu 1-1,5 l/ha*, *Fokusu Ultra 4-6 l/ha*, *Fuzilāds Super 2-4 l/ha*, *Fuzilāds Forte 1-2,5 l/ha*. Audzējot agros kartupeļus, uzmanību jāpievērš herbicīda nogaidīšanas laikam (visātrāk sadalās herbicīds *Fokus Ultra*).

Lopbarības biešu sējumos

Atkarībā no sējuma nezāļainības lieto šādus herbicīdus – *Piramins Turbo 4-5 l/ha* pirms biešu sadīgšanas vai pēc pirmā īstā lapu pāra parādīšanās. Ja ir ilgstošs sausuma periods, labāk izvēlēties citus herbicīdus. No

betanālu sistēmas preparātiem jaunākie ir *Betanāls Eksperts 1-3 l/ha* (darba šķīduma koncentrācija 0,4%), *Betanāls Plus 1-2,5 l/ha* (koncentrācija 0,5%). Ja biešu sējumā ir daudz ušņu, mällēpju, mikstpiņu, kumelišu, lieto *Lontrelu 0,3 l/ha*. Vārpatas apkarošanai lieto preparātus *Ažils*, *Fuzilāds Super*, *Fuzilāds Forte*. Pret spradziem jāizmanto dzina insekticīds, tiklīdz uz trim bietēm pamanāt vienu vai vairāk spradzus.

Rapša sējumos

Pēc sadīgšanas (2-4 lapu fāzē) lieto *Butizānu 2-2,5 l/ha*. Pret kumelītēm, usnēm, mikstpiņiem var lietot *Lontrelu 0,3-0,4 l/ha 3-4 lapu fāzē*, *Bladeksu 0,4 l/ha* pret krustziežu sugām, akļiem. Pret vārpatu derēs jau iepriekš minētie herbicīdi. Rapša sējumos stipri var bojāt kaitēkļi – spradži, spīduļi, smecernieki. Pret krustziežu spradžiem (ja uz auga pamanīts viens spradzis) un krustziežu spīduļi (ja uz auga 2-3 spīduļi) lieto *Deci 0,3 l/ha*, *Fastaku* vai *Karatē 0,1-0,15 l/ha*.

G.Kraukle

Vai mūsu ganāmpulki ir veseli

Par dzīvnieku infekcijas slimību profilaksi Preiļu rajonā stāsta Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes vecākais veterinārais inspektors Volde-mārs Čodars.

Joprojām ir daudz leikozo govju

Svarīgākais noteikums, lai varētu veikt profilaktiskus pret-epizootiskos pasākumus mājdzīvnieku ganāmpulkos, ir precīza un savlaicīga dzīvnieku apzīmēšana. Ja dzīvnieki nav numurēti, veterinārārstiem ir aizliegts izmeklēt ganāmpulku, vai dzīvnieki neslimo ar infekcijas slimībām, kuras iekļautas valsts programmā.

Preiļu rajonā tiek atklāti arvien jauni govju enzootiskās leikozes (GEL) gadījumi. Šī gada maijā no seroloģiski izmeklētajiem 7589 dzīvniekiem no jauna atklāti 25 ar GEL slimi liellopi. Visvairāk ar leikozī slimo dzīvnieku atklāts Galēnu, Stabulnieku, Siļukalna pagastā, pa vienam Rožupes, Rušonas, Saunas pagastā. Slimības sarkatājam zēmienu saimniecībām tiek noteikti ierobežojumi, kas saistās ar liegumiem produkcijas realizācijā, atkārtotām izmeklēšanām slimo dzīvnieku novērtēšanai galā, kā arī ierobežojumiem dzīvnieku turēšanā ganību periodā.

Ar leikozī slimie dzīvnieki nedrīkst atrasties ganībās, tie jātur izolēti, jo ar dzelējukainu starniecību var tikt inficēti arī veselie dzīvnieki. GEL skarto ganāmpulku īpašniekiem, tiklīdz saņemta informācija no ap-

rūpējošā veterinārārsta par inficēšanos ar leikozī, slimais lopīņš nekavējoties jāatšķir no pārējiem un jārealizē galā. Tā kā GEL ierosinātājs ir vīruss, to viegli var pārnēsāt ar drēbēm, darba rīkiem u.c. Slimībai ir ilgstošs inkubācijas periods, pat līdz septiņiem gadiem. Tāpēc, pielietojot slimības agrinās diagnostikas metodes, laboratorijās tā tiek konstatēta līdz slimības klīnisko pazīmju izpaušmei. GEL skarto ganāmpulku īpašniekiem slimības apkarošana un profilakse jāveic sadarbojoties ar aprūpējošo veterinārārstu. Ja slimības apkarošana netiek veikta, Pārtikas un veterinārā dienesta rajona pārvaldes inspektori ir tiesīgi piemērot pret slimības skarto saimniecību īpašniekiem soda sankcijas.

Aktuāla arī trakumsērga

Šogad jau reģistrēti seši inficēšanās gadījumi, tajā skaitā diviem suņiem vienā apdzīvotā vietā Rušonas pagastā. Atzinība jāizsaka Rušonas pagasta padomes vadībai, kas aktīvi iesaistījās slimības profilaksē.

Trakumsērga ir ļoti bīstama visu siltasiņu dzīvnieku un arī cilvēku infekcija. Cilvēku saslimšana izpaužas ar encefalītu pazīmēm, rīšanas muskulatūras spazmām, paralīzēm un letālu iznākumu. Ar trakumsērgu slimi dzīvnieki un cilvēki praktiski nav izārstējami. Cilvēku drošības nolūkos ar trakumsērgu slimus dzīvniekus nedrīkst mēģināt ārstēt, tos arī nedrīkst kaut, iegūt un izmantot gaļu. Piespiedu kārtā likvidēt un iz-

mantot drīkst tikai klīniski veselus traku dzīvniekus sakostus dzīvniekus triju dienu laikā pēc notikušā negadījuma.

Infekcijas avots ir savvaļas plēšņīgie zvēri (lapsas, jenotsuņi u.c.), kuri inficē suņus. Pārējie dzīvnieki un cilvēki visbiežāk inficējas tieši no suņiem. Inficēšanās notiek slimajam dzīvniekam iekožot cilvēkam vai mājdzīvniekam.

Ik gadus Preiļu rajona teritorijā tiek reģistrēti vidēji 70 cilvēku vai dzīvnieku sakostas gadījumi. Sakostie dzīvnieki 15 dienas jātur izolēti veterinārārsta uzraudzībā. Parasti šajā laikā mediķi uzsāk cilvēku vakcināciju pret trakumsērgu. Cilvēku vakcinācijai līdzekļus kompensē no valsts budžeta. Dzīvnieku vakcināciju pret trakumsērgu apmaksā īpašnieki. Dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības programma nosaka, ka vienu reizi gadā valstī visi suņi un kaķi jāpakļauj profilaktiskajai vakcinācijai pret trakumsērgu.

Svarīgas speciālistu konsultācijas

Aitu, cūku, zirgu un putnu infekcijas slimības līdz šim rajonā nav diagnosticētas. Biškopjiem iesakām pievērst uzmanību Amerikas peru puvei un Eiropas peru puvei. Peru nobeigšanās gadījumos kopā ar veterinārārstu jāņem materiāls laboratoriskai izmeklēšanai.

Jātceras, ka kautuvēs, veicot kautķermeņu ekspertīzes, reģistrē govju, aitu invadēšanu ar fasciozi, cūku askarodozi, ehinokokozi u.c. Visi infekci-

jas un invāzijas slimību profilakses jautājumi jārisina kopā ar saimniecību aprūpējošo veterinārārstu.

Uzdevumi vasarā

Vasarā mehāniski jāiztīra un jāizmazgā dzīvnieku mītnes. Pēc šiem darbiem jāveic mītnu dezinfekcija un pēc tam balsināšana. Visās saimniecībās regulāri jāizdara grauzēju iznīcināšana, jo daudzas slimības pārnēsā tieši grauzēji.

Šogad ir uzsākta ganāmpulku veterinārā apsekošana. Īpaša vēriba tiks veltīta piena ražotājsaimniecībām. Apsekojot saimniecības, jau konstatēti vairāki trūkumi:

■ daudzviet dzīvnieku mītnu apkārtne ir nesakopta;

■ nav veikta pilnīga dzīvnieku apzīmēšana (ja visi dzīvnieki nav numurēti, veterinārārsts nav tiesīgs veikt obligātos pret-epizootiskos pasākumus);

■ slaucējiem nav izdarītas medicīniskās pārbaudes, nav sanitāro grāmatīņu;

■ mītnēs vienkopus tiek turēti dažādu sugu dzīvnieki, kā arī citi trūkumi.

Piena ražotājsaimniecībās, kas ražo pienu pārstrādei, īpašniekiem jābūt pilnīgai dokumentācijai par ganāmpulku, ražotās produkcijas kvalitātes rādītājiem, dzīvniekiem pielietoto medikamentu žurnālam, nederīgā piena savākšanas kanna, legalizētu piena inventāra un roku dezinfekcijas līdzekļiem.

Sagatavoja L.Kirilova

KULTŪRA

Līvānu novada Turku pagasta Jaunsilavas pamatskolā ar vizuālās mākslas skolotājas Līgas Slicas atbalstu realizēta ideja par Mākslas dienām veltītas izstādes izveidi, kur būtu pārstāvēti visu klašu skolēnu radošie darbi. Skolas vestibilā apskatāmi zīmējumi par tēmu «Sieviete». 1. klases audzēkņi apcerēja tēmu «Māmiņa ar ziediem, putniem un taureņiem», 2. klase — «Ziedi manai māmiņai», 3. klase — «Māmiņa smejas», 4. klase — «Sieviete ar ziediem», 5. klase — «Modernā sieviete», 6. klase «Pikaso sieviete», 7. klase — «Sieviete un vīrietis», 8. klase — «Vēsturiskā sieviete» un 9. klase — «Sirreālā sieviete». Mākslas dienu ietvaros skolā viesojās Līvānu mākslas skolas pedagogs Ivars Butlers, norisinājās arī zīmējumu konkurss, kurā par labākajiem tika atzīti četru skolēnu darbi — Madaras Upenieces, Līgas Bernānes, Antras Bronkas un Raivja Čivča. Ar pagasta kultūras darbinieku atbalstu skolā joprojām ir skatāma Rēzeknes Mākslas koledžas audzēkņu gleznu izstāde «Re, kādi esam!»

G.Kraukle

Vēstures glabātāju svētkos

Starptautiskajai muzeju dienai, ko pasaulē svin 18. maijā, veltīts pasākums Preiļos notika dienu iepriekš, kad kinoteātri «Ezerzeme» pulcējās Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja atbalstītāji, interesenti un ciemiņi.

Muzeju dienas sarīkojums vienlaikus bija arī šī gada mākslas dienu noslēgums, uz tikšanās ar skatītājiem bija ieradusies māksliniece un Makašānu amatu vidusskolas zīmēšanas un kultūras vēstures skolotāja Gundega Rancāne, māksliniece, profesors un 7. Saeimas deputāts Osvalds Zvejsalnieks.

Jebkura muzeja būtība ir vākt un papildināt krājumus, tādā veidā saglabājot lietas un priekšmetus, kas laika gaitā kļūst tikai vērtīgāki, teica Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša. Viņa aicināja aplūkot jauniegūvumu izstādi, kas radusies muzeja, tā atbalstītāju un Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņu organizētās veiksmīgās akcijas «Priekšmets muzejam» rezultātā. Akcija šogad tika plānota ar domu papildināt līdzšinējo materiālu klāstu topošajai Preiļu novada vēstures ekspozīcijai.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondos ir aptuveni 15 tūkstoši vienību. Ik gadu nāk klāt aptuveni 600 dažādu jauninājumu. Akcija «Priekšmets muzejam» šogad devusi vērtīgu papildinājumu — 134 priekšmetus. Muzeja darbinieces teica paldies

● Māksliniece Gundega Rancāne (attēlā no kreisās) un Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša sarīkojuma apmeklētājiem solīja, ka būs jauni darbi, būs jaunas izstādes. Foto: M.Rukosjuve

aktīvākajiem akcijas dalībniekiem, to vidū Lidijs Pastore, Terēzija Lakovska, Gunta Katkeviča, Lūcija Ozoliņa, kā arī vairāki Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi. Katram uz muzeju atnestajam priekšmetam ir stāstāms savs garš stāsts — gan pātaru grāmatai, gan sudraba kausiņam un izšūtai ķemmišu kuliņai, gan masīvajam no metāla kaltajam zirga pineklim.

Par savu daiļradi sarīkojuma dalībniekiem stāstīja viena no jaunajām Latgales māksliniecēm Gundega Rancāne, kuras pirmā izstāde Preiļos bija 1995. gadā. Kinoteātri «Ezerzeme» skatāmā izstādē bija apkopoti pēdējo piecu gadu darbi. Tagad viņa mā-

ca zīmēšanu un kultūras vēsturi bērniem, gleznošanai atvēlot brīvos brīžus. Pēc mākslinieces domām, klusajās dabās un figūru kompozīcijās valdošās tumšās krāsas vairāk raksturo konkrēta laika perioda dvēseles noskaņu izjūtas, kuras pēdējā gadā nomainījušas «baltās gleznas». Māksliniece bija priecīga par tikšanos un atbildēja uz jautājumiem.

Starptautiskajai muzeju dienai veltītais pasākums noslēdzās Polikarpa Čerņavska mājas muzejā, kur raisījās atmiņas un tika runāts par Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja attīstības perspektīvām.

L.Kirillova

Piļu un muižu apceļošanas akciju sāk ar talku Galēnos

Latvijā sākusies ikgadējā akcija «Apceļosim Latvijas pilis», kuru jau trešo gadu rīko Latvijas piļu un muižu asociācija. Pirmais pasākums šīs vasaras akcijas ietvaros bija sakopšanas talka un vasaras ieskandināšanas svētki Galēnu muižas parkā.

Šogad akcijas laikā no 18. maija līdz 18. oktobrim ceļotājiem būs iespēja apmeklēt 38 muižas un pilis, kā arī piedalīties tajās notiekošajos pasākumos un talkās. Preiļu rajonu šogad akcijā pārstāvēs divas muižas — Galēnu un Arendoles.

Kā «Novadniekam» sestdien pastāstīja Galēnu kultūras nama vadītāja Inta Usāne, kuplā skaitā uz talku bija ieradusies pagasta iedzīvotāji, taču talcinieku vidū netrūka arī azartisku ceļotāju, kuri uz akcijas pasākumu bija ieradusies no Jelgavas. Kopumā parka sakopšanā piedalījās ap sešdesmit cilvēku. Sestdienas pievakarē parkā uz sadziedāšanas pulcējās folkloras kopas «Mūderņiki», «Leiči» (Preiļu novads), «Vecvārkava» (Upmala), «Dzeipurs» (Arendole), «Rudzāti» (Rudzātu pagasts), «Rūzupeite», «Turki», «Ceiruleits» (Līvānu novads), «Olūteņš» (Aglonas pagasts), «Vydsmuiža» (Galēnu pagasts), kā arī Galēnu kultūras nama dramatiskais kolektīvs.

Galēnos akcijas laikā varēs aplūkot senatnīgo parku un muižas kompleksu, kas patlaban atrodas samērā sliktā stāvoklī, kā arī iepazīties ar tā vēsturi. Muižas komplekss sastāv no plašas ēku apbūves — kungu mājas, kūtim, staļiem, kalpu mājas, klēts un sarga namiņa. Vecākā un tipoloģiski interesantākā ir muižas klēts ar īpatnējiem stūra veidojumiem un

mansarda jumtu, kas celta 18. gadsimta otrajā pusē. Borhu laikos kungu mājas priekšā ierīkots parks franču dārza stilā. Tā centrā atrodas kungu māja, ko ierobežo apstādījumi, koku alejas un diķis, kurā savulaik bijusi pat strūklaka. Vēlāk parks modernizēts, ierīkoti zivju diķi, augļu dārzs, plavas. Pašlaik Galēnu parks ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kas aizņem 5,9 ha lielu platību un tajā aug 14 eksotisku koku un krūmu sugas.

Inta Usāne pastāstīja, ka parka sakopšanai regulāri tiek norīkoti algotie sabiedriskie darbinieki, notiek talkas. Pašvaldība meklējusi investorus, kas būtu ar mieru iegādāties muižas kompleksu un atjaunot to, jo pagastam šādu līdzekļu nav, taču pagaidām meklējumi nav vainagojušies panākumiem.

Tie, kuri šogad nolēmuši iesaistīties piļu apceļošanā, vēl neko nav nokavējuši, jo Galēnu muižā akcijas dalībniekus gaidīs arī Līgo svētkos, 23. jūnijā pulksten 20.00, kā arī Bērtaudienā — 25. augustā pulksten 8.00 no rīta, kad notiks arī ieejas kartes izloze divām personām uz akcijas noslēguma balli Cesvaines pilī 30. novembrī.

Pasākumi akcijas ietvaros notiks arī Arendoles muižā 1. jūnijā pulksten 10.00 (talka, folkloras kopas «Dzīpari» koncerts) un 15. jūnijā pulksten 14.00 (Vārkavas novada folkloras svētki). Bukletu ar akcijas dalībnieka karti var saņemt visas akcijas laikā pilis un muižas. Katrs apmeklējums kartē tiek atzīmēts ar zīmogu, bet čaklākajiem ceļotājiem būs balva — ceļojums divām personām (katrai Ls 100 vērtībā) pašu izvēlētā maršrutā.

G.Kraukle

Anna Rancāne: «Dzeju nespēju runāt sēdus»

Līvānu ģimnāzijas literārajā kafējnīcā 15. maijā tika aizsākta jauna tradīcija. Cikla «Es — mana pilsēta — novads» ietvaros tās pirmā viesņa bija dzejniece un laikraksta «Diena» žurnāliste Latgalē Anna Rancāne.

Dienas karstumu, nogurumu un putekļus tajā pēcpusdienā sev līdzī aiznesa pērķona lietus. Tāpat kā stresaino ikdienu projām aizskaloja dzejnieces Annas Rancānes rimtās pārdomas par dzīvi, dzeju un Latgali.

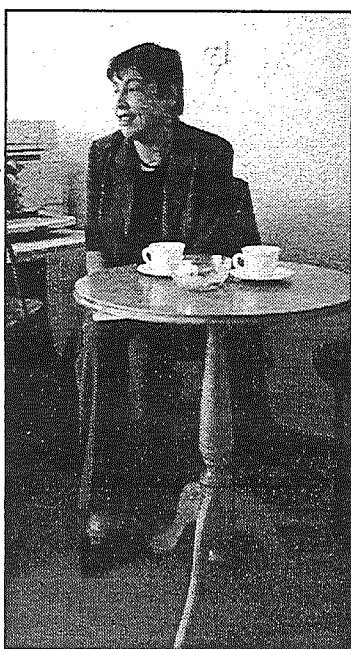
Līvāni viņas skatījumā ir vieta, kur rodas gan lielākie bezdibēni, gan lielākās enerģijas, radošā gara un zinātnes potences, tieši tās parādīt un atklāt ir gan žurnālista, gan dzejnieka misija, domā Anna Rancāne. Viņa atzina, ka starp viņas paaudzi un šodienas skolu jaunatni ir pārāk dziļš bezdibēnis, jū daudz no tā, kas jaunajiem ir pats par sevi saprotams, vecākajai paaudzei jāapgūst pilnīgi no jauna. Dzejnieces teiktie vārdi lika aizdomāties ne tik daudz par to, kādi ieesim Eiropā, bet gan par to, kādus Eiropa mūs padarīs. Vistraģiskākās slepkavības pēdējā laikā Eiropā ir pastrādātas skolās un tās izdarījuši jauni cilvēki. Vai šādu notikumu cēlonis nav nestabilā vērtību sistēma, kad jaunietis vairs nespēj atšķirt, kas ir labs un

kas ļauns, jautā dzejniece?

A.Rancānes vērtību sistēma ir nemainīgi stabila. — Es nenozēloju divas lietas: ka man ir bērni un ka esmu mācījies, bet nožēloju, ka man ir tikai divi bērni un ka esmu mācījies tik maz. Skolēni daudz jautāja par dzejas rašanās procesu, piemēram, kad rodas latviskie, kad latgaliskie dzejoļi. To nosaka izjūtas un latviski latgaliskā audzināšana. A.Rancāne atzina, ka dzejoļa radīšana ir intīms process, kam nepieciešama vientulība, tādēļ visbiežāk jaunas vārsmas top, braucot vilcienā vai autobusā. Dzejniece neatzīst daiļlasītāju konkursus bērniem, jo, viņasprāt, tā ir dzejas uzspiešana, kas vairāk kaitē nekā dara labu.

— Kāpēc dzejoļus nepieciešams analizēt, meklēt tajos to, kā nemaz nav? Dzejas lasīšana ir tikpat intīms un tikpat radošs process kā rakstīšana, tāpēc klausīties manas dzejas analizē, ir pat mokoši. Sevi nesaucu par dzejnieci, jo tas skan pārāk skaļi. Vislielākais kompliments, — ja manas vārsmas redzu ierakstītas kādā piezīmju klādē nevis tāpēc, ka vajag, bet tāpēc, ka patīk. Savus dzejoļus otrreiz es nepārslasu, brīžiem, dzirdot savu dzeju, pat neatpazīstu to.

Ģimnāzijas audzēkne Kristīne Strode dzejniecei dāvināja divus savus zīmējumus dzejoļiem «Svētceļnieki» un «Glicmežvāki», bet

● Līvānu ģimnāzijas informācijas centra cikla «Es — mana pilsēta — novads» literārās kafējnīcas pirmā viesņa bija dzejniece un žurnāliste Anna Rancāne. Foto: G.Kraukle

ģimnāzijas radošā žurnāla «Fantāzija» veidotāji iepazīstināja ar saviem literārajiem mēģinājumiem. Arī A.Rancāne lasīja savus jaunākos dzejoļus auditorijai. To dzejniece darīja, stāvot kājās, jo «dzejoļus nelasa sēžot».

G.Kraukle

● POLITISKĀ REKLĀMA

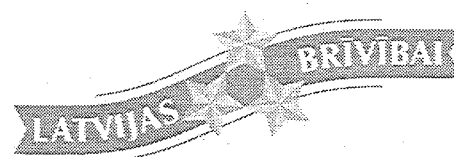
Latvijas iedzīvotāju lielā aptauja

«Tautas vēlēts prezidents vai jauna Satversme?»

Piedalīšanās aptaujā:

23. maijā no plkst. 15 līdz 17
PREIĻOS (pie autoostas)

23. maijā no plkst. 17.30 līdz 19.30
LĪVĀNOS (pie autoostas)

Tāl. 6554634 ODISEJS KOSTANDA,
(partijas "Latvijas Brīvībai" priekšsēdētājs),
Daugavgrīvas iela 9, Rīga, LV-1007, tālr. 7611351

Vīrs padarīja par invalīdi

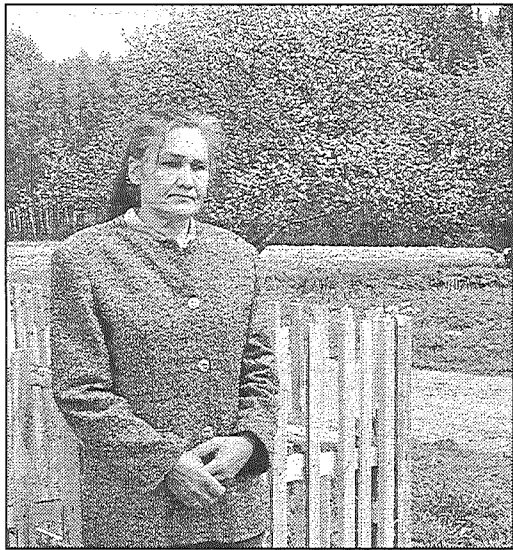
Sutru pagastā pirmās un otrās grupas invalīdu skaits nepārsniedz divus desmitus. Uz vietas gulošos un kopjamos cilvēkus pie sevis paņēmuši viņu tuvinieki, kas dzīvo tālu prom. Par pārējiem pagasta sociālajai darbiniecei Lilitai Borovskai, kas šo darbu veic uz puslīkmi, informācijas ir pietiekoši. Kopā ar viņu un pagasta padomes priekšsēdētāju Antonu Znotiņu nolemjam apmeklēt kādu sievieti, vārdā Felicita.

Mājiņas apkārtnē redzams viens otrs ziedošu pavasara puķu puduris, kuras kādas gādīgas rokas stādījušas visai sen. Iekšpusē tik kļiedzoša nabadzība un trūkums, bet dažā labā kaktā arī nekoptība, kādu reti redzēt. Bet ko var prasīt no invalīdes, kura par tādu kļuvusi pašos jaukākos sievietes gadus un bēdu stāsts ir baismīgs savā vienkāršībā. Pirms septiņiem gadiem vīrs viņu smagi sasitis. Te viņa pieliek roku pie pakauša, kur gūta trauma. Ievainojuma rezultātā kājas nervi neklausā. Kolhozu laikos abas ar māti strādājušas cūku fermā. Felicitai trīs bērni. Vecākā meita dzīvo citur, viņai savī bērni aprūpējami. Dēlam ir divdesmit gadi, viņš mēģina nostāties uz savām kājām. Jaunākā meita gatavojas absolvēt vidusskolu. Viņa māņup pārbrauc reti, vairāk uzturas pie radiem, jo pārāk kontrastēja ir vide, kāda

valda mājās, ar to, ko redz citās ģimenēs.

Slimi šeit ir abi pieaugušie. Vīrs — ar dzeršanas ligu un roku palaišanu. Dzērājs un kauslis būdams, viņš sakropļojis sievieti, savu bērnu māti. Arī tagad sieva atzīstas, ka baidās no viņa lamām dzērumā. Pasargājot tas, ka bērni, īpaši dēls, kurš mājās ir biežāk, vienmēr nostājoties mātes aizstāvībā. Toreiz, kad viņu piekāva, viņa baidījās un par notikušo policijai neziņoja. Vainīgais līdz ar to tika cauri bez soda. Ārsti, kā tas ietilpst viņu pienākumos, likumsargus bija informējuši, bet Felicita vainu uzņēmas uz sevi. Teica — pakritusi. Baidās joprojām. Paprovē tikai izšķirties, viņa atstāta vīra vārdus, tev klāsies slikti. Felicita vīrietim ir likusi iet prom no viņas mājas, grib to aizraidīt prom. Ko tur slēpt, no visa rūgtuma, apkārtējā posta un bezcerības arī Felicitai reizēm iznāk aizmirsties ar kādu glāzīti spirtotā. Nākotne vairs neko nesola, ar savu veselību un bez kārtīga vīrieša atbalsta viņas dzīve kalnup neies.

Reizi gadā viņai jāliekas slimnīcā. Ārstēšanās laiku pakārto

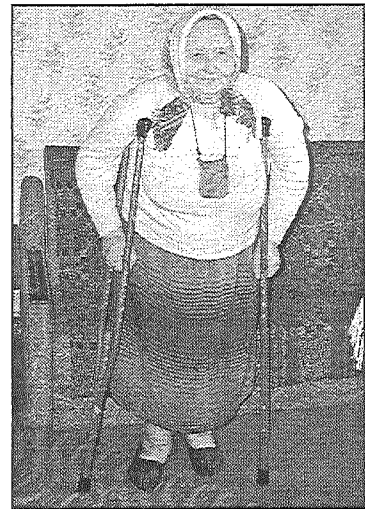
govs cietstāvēšanai, jo citādi, ja vīrs nebūs skaidrā prātā, tā paliks neslaukta. Felicita ir pateicīga pašvaldībai, kas palīdz segt izdevumus par ārstēšanos. Pagasta padome piešķirusi pabalstu arī meitenei sakarā ar skolas beigšanu.

Izejam pagalmā un meklējam kādu vietniņu, kas saistītos ar kaut ko gaišu, labu, cerīgu. Atrodam jaunu zemeņu stādījumu, dēla nesen sanaglotu žogu ap to. Fonā ziedošas ābeles. Sis arī ir vienīgais gaišais stūrītis milzīgajā posta un nabadzības ainā.

Tomēr, — ne šīs sievietes dzīvē, ne kādas viņai līdzīga likteņa māsas ciešanās nekad nebūs izmaiņu uz labo pusi, kamēr pašas, likumsargi un varas iestādes dos ne-traucētu vaļu varamākām.

Mazmazbērnus neredz, bet sadzird

OLGA CEPURNIECE, meitas mudināta uz kruķiem pārvar savas istabiņas sliksni. Viņa visiem padod roku un ap-sveicinās, taču nevienu neredzot, tikai nojaušot kā kustīgu melnumu. Arī dzirdē jau kopš mazotnes vāja, tāpēc kalpo dzirdes aparāts.

Vecā māmuļa ir pirmās grupas invalīde. Dzīvo pie savas meitas lielās mājās, kur zem viena jumta mitinās tagad jau četru paaudžu cilvēki. 1985. gadā acis veiktas operācijas, pavisam trīs, diemžēl kopš tā laika redze sākusi zust. Piedzīvojusi paralīzi, kura gan pārvarēta, taču iešana notiek ar grūtībām. Sirmajai māmuļai ir 80 gadi. Par to, kā pavadīts mūžs, vislabāk raksturo meitas teiktā: mamma paņēma divas adāmadatas, uzmet valdziņus un tik ada. Nekas jau tur nesanaik, bet rokas bez darba nekur nerod miera. Grūti bez darba sēdēt, māte sakot.

Olga nejūtas vientuļa un aizmirsta. Viņai palīdzot visi, no paša mazā līdz lielajam. Kuram vaļa, tas pie viņas ienākot. Palīdzot nomazgāties, paēst. Dzīvot man labi, un nevienam neko neprasu, viņa isi paskaidro par savu stāvokli.

Tomēr šī apmeklējuma laikā tiek ievēzīta saruna par to, ka kruķu vietā vecajai māmuļai priekš pārvietošanās varbūt labāk

● **Olgai Cepurniecei arī 80 gadu vecumā ir skaidra atmiņa, ass prāts un cieņa pret citiem. Tomēr mūža nogali aptumšo tas, ka savām acīm nevar redzēt, kā izauguši mazbērni, kā garumā stiepijas mazmazbērni, kuru sirsniņās un mīlās balstiņās skan ap viņu.**

noderētu krāģis, ar kuru stabilāka stāvēšana, sevišķi, ja cilvēks ir neredzīgs. Bez tam invalīdes meitai pašvaldības pārstāvji izsaka priekšlikumu pār mājas aprūpes noformēšanu. Arī tie daži lati, ko pagastas varētu atļauties maksāt, būtu atbildība par pašai izdzīgajām rūpēm, ko prasa pirmās grupas invalīda aprūpe.

Černobiļas ēnā Latgales sētā

Muskuļi kā mazam bērnam

Jau no pirmā skatiena Upenieku mājas atstāj sakoptības iespaidu. Dzīvojamā nama guļbaļķu-paralēlās rindas saskanīgi sader ar lielā šķūņa dēļu apšuvuma vertikālajām rindām, un tikpat līdzēnas ir gan sadzītās vagas stādāmajā kartupeļu tūrūmā, gan zemeņu stādu zaļo čemuriņu rindiņās. Var just, ka mājām kārtīgs, centīgs un strādīgs saimnieks. Tāpēc tik pārsteidzoša šķiet ieraudzītā aina, kad tuvojamijs laukam, kurā liknā divi stāvi. Sieviete velk ārkli, bet tā rokturus pietur vīrietis ap gadiem četrdesmit, tāds, par kuriem mēdz teikt «vīrs kā ozols». Man nav spēka pat tik daudz, lai no akas ar grieztuves palīdzību izceltu ūdens spaini, nedaudz vēlāk par sevi stāsta šis vīrietis. Augums pilnīgi bez spēka, roku un kāju kauli kā no vates, nerimstošas sāpes visā organismā, smags nogurums. Muskulatūra kā maza bērna rociņā, rāda Jānis.

JĀNIS UPENIEKS ir Černobiļas atomreaktora avārijas seku likvidēšanas dalībnieks, otrās grupas invalīds.

Kara komisariātā iegājām, bet ārā vairs neizlaida

— Strādāju Jēkabpils autokombinātā, vadīju piena pārveidojamā automašīnu ar cisternu. Kādudien man pateica, — rītā pulksten piecos obligāti jābūt kara komisariātā, — atceras Jānis.

Tālākie notikumi pa stundām ir iegūlušī atmiņā, un tos vairs neizdēsīs nekas. Tie bija notikumi, kas 26 gadus veco stiprinieku, kurš ar vienu roku mēdza cilāt četrdesmit litrus smagās piena

● Jānis Upenieks kopā ar dēlu Uldi pavasara darbos.

kannas, pārvērta nevarīgā invalīdā. Noteiktajā laikā vīri un puīši bariņā ieradušies komisariātā, un durvis aiz viņiem noslēgtas. Izešana notikusi pa sētas durvīm pagalmā, kur jau stāvējis autobuss. Neviens neuzskatījās par vajadzīgu kaut ko paskaidrot. Dota pavēle iekāpt.

Autobuss devies uz Rīgu. Pēc tam viņi aizvesti uz lidlauku, iesēdināti transporta lidmašīnā, devušies ceļā. Pat ne tobrīd, nedz arī kādā Ukrainas pilsētā, kurā lidmašīna nolaidās, joprojām neviens neko nestāstīja par brauciena galamērķi. Protams, šie piespiedu kārtā kļuvušie gūstekņi klusībā nojauta, kurp ved viņu ceļš. Tas bija 1986. gada septembris, piektais mēnesis pēc šausminošās avārijas Černobiļas atomreaktorā, ar kuras likvidēšanu joprojām cīnījās no visas Padomju Savienības mobilizētie vīrieši. Par reālām dzīvības briesmām un graujošajām sekām uz veselību toreiz neviens neinformēja. Televīzijā demonstrēja dokumentālus kadrus, kuros helikopteru grupas

riņķoja vīrs avarējušā atomreaktora un no tiem pašā radiācijas peklē meta smilšu maisus. Simtiem cilvēku ar un bez tehnikas bija norīkoti būvēt betona sarkofāgu ap atomreaktoru.

Pēc vismaz četrus stundu ilguša brauciena pa putekļainiem lauku ceļiem klāt bija ceļamērķis — kara daļas poligons.

Klāja zaļojošas velēnas uz saindētas augsnes

Es biju šoferis — ķīmiķis, tagad par savu Černobiļas «profesiju» stāsta Jānis Upenieks. Mans pienākums bija dezaktivizēt mājas. (Dezaktivizācija — vides radioaktīvā piesārņojuma likvidēšana, fizikā — process, kad molekula zaudē enerģiju un top neaktīva. Red. piez.) Apstrādāju dzīvojamu māju sienas, jumtus. Šim nolūkam gatavojām speciālas putas. Ar tām vajadzēja noklāt mājas. Īpašnieki aizrādīja, — nepūt tik stipri, neizspied logu stiklus. Bija pārliecināti, ka tajās joprojām varēs dzīvot.

Ceļu krustojumos bijuši ierīkoti dezaktivizācijas punkti. Tajos ap-

strādāti iedzīvotāji, kuri pametuši šo nolādēto zonu. Tālāku sādziņu večiuki nav vēlējušies pamest savas dzimtas mājas un zemi. Viņiem ar draudiem likts izvākties. Pēc kāda laika līdz Jānim nonākusi informācija, ka sādžu mājas tāpat kā meliorācijas kampaņā ar buldozeriem sastumtas kaudzēs un apraustas ar zemi. Suņi nošauti.

Daždien likti darīt citi darbi. Ar lāpstām griezām laukos velēnas, tās vedām un klājām ap mājām uz saindētās zemes, tā sakot, redz, cik smuki viss zaļo, atceras Jānis.

Radioaktīvās mašīnas cauri Rīgas Centrāltirgum

Pēc mēneša Jānis un viņa grupas biedri varēja atgriezties mājās. Vilciena sastāvs ar mašīnām uz vaļējām platformām izbrauca cauri visai Latvijai, un tādā pat veidā garām Rīgas Centrāltirgum, pat tagad, to atceroties, Jānis šausminās. Cilvēki to nemaz nezina. Varbūt arī man nevajadzētu par to stāstīt, šaubās Černobiļas upuris.

No Černobiļas atvestās mašīnas izkrautas Sužu mežā, pēc tam tās cauri Saulkrastiem aizdzītas uz Pērnavu Igaunijā, uz kara daļu. Vīriem likts automobiļus notīrīt.

Arī algas ziņā tikuši apkrāpti. Dotais solījums, ka par Černobiļā pavadīto laiku darbavietā samaksās algu simts procentu apmērā, bijis māns. Saņemtas tikai ka-peikas.

Kad rokā nevar saturēt karoti

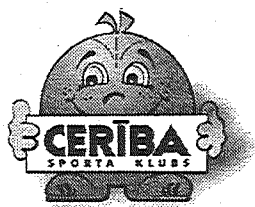
Pirmajos gados nekādas pārmaiņas savā veselībā es nejutu, atceras Jānis. Bet jau 1991. gadā vairs nevarēju rokā saturēt karoti. Nākamie pieci gadi pagājuši kā briesmīgs murgs. Nepārtraukta

slimošana. Pazaudēts darbs. Naudas trūkums. Stāvoklis bijis katastrofāls. Tagad Jānis ar labu vārdu piemin ar saka paldies dakterei Baranovai, kas sapratusi slimību cēloni un norīkojusi pie Rīgas mediķiem. Citi Preiļu ārsti viņu veselus piecus gadus sūtījuši no viena pie otra. 1996. gadā Rīgas ārsti viņam piešķirusi invalīditātes grupu, jo visas slimības pazīmes rādījušas, ka tās ir sekas no pārliecīgā daudzumā saņemta apstarojuma. Jānim, dodoties uz Černobiļu, bija 26 gadi. Dzīve izmainījās neatgriezeniski, neatkarīgi no viņa gribas, un šodien nav kam par to prasīt atbildību. Piešķirto pensiju šodienas lauku apstākļos par mažu nenosaukt, bet Jānis atceras, ka ar savu teicamo darbu autokombinātā pelnījis pa 600 rubļiem mēnesī. Tāpat aizvainojums sakrājis par to, ka tagad černobīlieši paliek vieni ar savām nelaimēm. Zvanījos uz iestādēm, kam jā rūpējas par sociālo palīdzību, bet tad likos mierā. Vienreiz mani sūta pēc palīdzības uz pagasta padomi, otrreiz — uz slimokasi, stāsta černobīlietis.

Atzinīgus vārdus Jānis saka par pagasta padomi. Abiem bērniem piešķirtas brīvpusdienas, tiek sniegta materiālā palīdzība, apmaksājot slimnīcas izdevumus.

Dzīvesbiedre Janīna algotu darbu nevar strādāt, jo tad nebūtu neviena, kas rūpējas par saimniecību — par lopiem, tūrumiem. Cilvēki no malas nesaprotot, ka vīrs ir invalīds, stāsta Janīna. Dažs labs jaunāka gadagājuma paziņa pat apskauzot, kas jums ko nedzīvot, jūs taču saņemat pensiju, naudu no valsts.

6. un 7. lappusi sagatavoja
L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

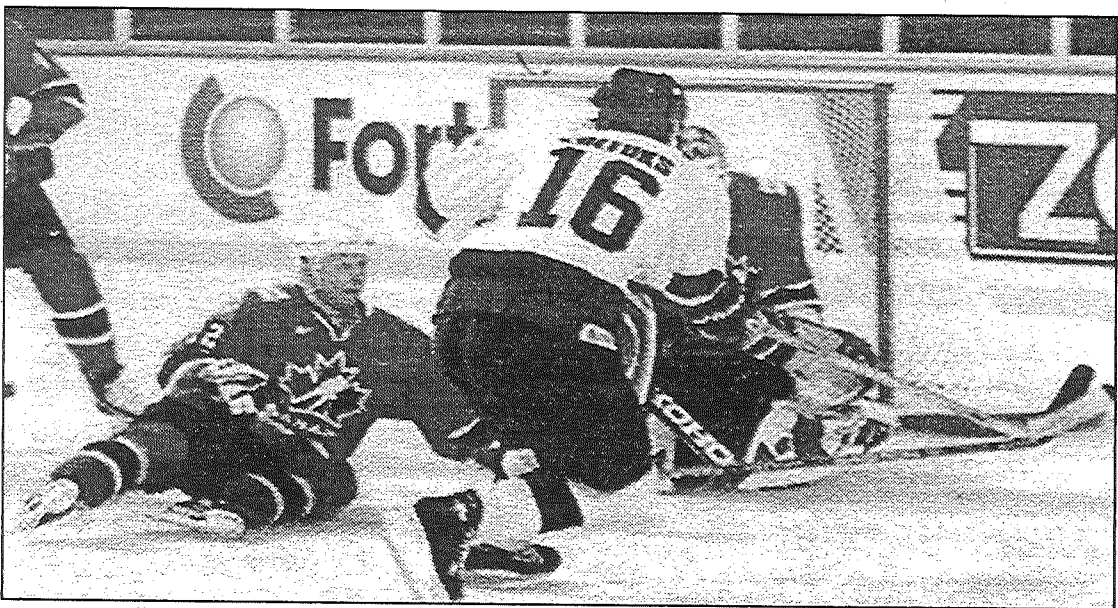
Atlases sacensības vieglatlētikā

Valmierā notika Murjāņu sporta ģimnāzijas kausa izcīņas un Latvijas jaunatnes atlases sacensības vieglatlētikā. Tajās piedalījās arī rajona sporta kluba «Cerība» audzēkņi. Vitālijs Jekimovs 110 metru barjerskrējienā ar rezultātu 14,7 sekundes izcīnīja pirmo vietu. Līga Bramane ieguva otro vietu 1500 metru distancē, uzrādot laiku 5 : 05,4 minūtes. Inga Babris kļuva par ceturto labāko augstlēcēju. Viņas rezultāts – 1,50 metri. Arī pirmās vietas ieguvējam bija tāds pats rezultāts, un 1.-4. vietu sadali izšķīra tikai lēcienmēģinājumi rezultāti.

Preiļu komandā startēja arī pieaugušie. Andrejam Soboļevam izdevās iegūt pirmo vietu 100 metru skrējienā. Rezultāts bija 10,4 sekundes. Māris Prikulis, pārvarot latīņu divu metru augstumā, kļuva par uzvarētāju augstlēkšanā.

L.Rancāne

Hokeja fani, hei!

● Sergejs Žoltoks pret kanādiešu vārtiem.

Ir apritējis gandrīz mēnesis kopš 27. aprīlī pirmo spēli Pasaules čempionātā Zviedrijā aizvadīja Latvijas hokeja izlase.

«NOVADNIEKS» kopā ar SIA «SALANG — PREILI» (Preiļos, Raiņa bulv. 17) aicināja hokeja fanus piedalīties prognožu spēlē.

Līdz noteiktajam prognožu iesūtīšanas datumam redakcija saņēma 123 hokeja līdzjutēju vēstules. Šoreiz tas ir īsts rekordskaitlis no fanu puses.

Salīdziniet paši, cik precīzi jūs bijāt, prognozējot rezultātus:

1. Latvija — Kanāda
1:4
Latvija — ASV
2:3
Latvija — Itālija
4:1

2. Pirmo vārtu guvējs čempionātā — Grigorijs Panteļejevs.

3. Latvija nekvalificējās 1/8 finālam.

4. Rezultatīvākie Latvijas izlases spēlētāji — Sergejs Žoltoks, Aleksandrs Beļavskis — 4 punkti.

5. Pasaules čempioni — Slovākija.

6. 2. vieta — Krievija
3. vieta — Zviedrija.

7. Latvijas izlases izcīnītās vietas Pasaules čempionātā:

1997. g. — 7.
1998. g. — 9.
1999. g. — 11.
2000. g. — 5.-8.
2001. g. — 13.

Atbildot uz visiem jautājumiem, konkursa dalībnieks varēja iegūt 10 punktus. Precīzākais, ziņošākais un tālredzīgākais ir Stanislavs Kalvāns no Rožkalnu pagasta (ieguva 5,5 punktus). Balva — «GALDA HOKEJS». Atgādināšu, ka S.Kalvāna kungs piedalījās prognožu konkursā «Soltleiksitija 2002» un bija otrais labākais starp konkursa dalībniekiem.

Otrais precīzākais Pasaules čempionāta hokejā prognožu noteicējs ir Juris Kalniņš (4 punkti) no Jersikas pagasta. Balva — «Lattelekom» telekarte 3 latu vērtībā.

Trīs punktus vērtējumā ieguva preilietis Ruslans Krupniks un Ugis Vaivods no Upmalas pagasta. Balva — Gunāra Kalniņa dziesmu kasete «tā bija, tā būs».

Par balvu saņemšanu vienosimies, sazinoties pa tālruni 53-07056.

T.Elste

Reģionā uzvar Preiļu meitenes

Latgales reģiona sacensībās «Jauno vieglatlētu kauss», kas notika Preiļos, rajona sporta kluba «Cerība» stadionā, 11 komandu konkurencē pirmo vietu ieguva Preiļu 1. pamatskolas meitenes. Šīs pašas skolas zēnu pirmajai komandai izdevās iekļūt ceturtajā vietā.

Jaunie vieglatlēti sacentās 80 metru barjerskrējienā, 100, 600, 1500 metru distancēs, trīs kilometru (zēniem) un divu kilometru (meitenēm) soļošanā, augstlēkšanā, tāllēkšanā, lodes grūšanā un šķēpa mešanā. Sacensībās piedalījās 1986./87. gadā dzimušie skolēni.

Otro vietu starp meitenēm ieguva Daugavpils Krievu ģimnāzijas sportistes, trešo — Špoģu vidusskolas pārstāves. Tālākā vietu secība komandām bija šāda: Špoģu, Zilupes, Medumu, Daugavpils 12. vidusskola, Izvaltas pamatskola, Vārkavas vidusskola, Dekšāru pamatskola, Riebiņu vidusskola, Rēzeknes ģimnāzija.

Zēnu konkurencē par uzvarētājiem kļuva Daugavpils Krievu ģimnāzijas sportisti. Otro vietu ieguva Zilupes vidusskolas, trešo — Rēzeknes ģimnāzijas komandas. Ceturtie bija preiļieši, bet tālākās vietas ieguva Daugavpils 12. vidusskolas, Špoģu, Dagdas, Preiļu 2., Riebiņu vidusskolas sportisti, Preiļu 1. pamatskolas otrā komanda un Vārkavas vidusskolas zēni.

Individuālajā vērtējumā 80 metru barjerskrējienā ar rezultātu 10,8 sekundes par uzvarētāju kļuva Vitālijs Jekimovs (Preiļu 2. vidusskola, skolotājs Aivars Podskočs). 3000 metru soļošanā uzvaru

ieguva Oskars Onckulis ar rezultātu 17 : 13,3 (Vārkavas vidusskola, Edgars Vaivods). Pirmajā trijniekā iekļuva arī Armands Želvis un Kaspars Verza no Preiļu 1. pamatskolas. Tāpat pirmajā trijniekā — otrajā un trešajā vietā — ierindojās augstlēcēji Aldis Dzenis un Mārtiņš Vilcāns no Preiļu 1. pamatskolas. Tāllēkšanā otro vietu ieguva Arturs Meluškāns no Riebiņu vidusskolas.

Starp meitenēm Preiļu 1. pamatskolas skolniece Ieva Pelše ar rezultātu 13,0 sekundes kļuva par uzvarētāju barjerskrējienā. 100 metru distancē uzvarēja viņas skolabiedre Lāsma Bernāne, rezultāts 13,5 sekundes. Līga Bramane ieguva pirmo, bet Aija Čača — otro vietu 1500 metru skrējienā. Līgas rezultāts ir 04 : 58,7. Meitenes ir Leonīda Valdoņa audzēknes.

Divu kilometru soļošanā uzvaru izcīnīja Lāsma Stankeviča (Vārkavas vidusskola, Staņislavs Stankevičs). Meitene distanci veica 10 : 41,8 minūtēs. Pirmajā trijniekā iekļuva arī Zane Jokste no Preiļu 1. pamatskolas.

Augstlēkšanā uzvarēja Ieva Pelše, pārvarot 1,40 metrus. Trešajā vietā Jūlija Borecka no Riebiņu vidusskolas.

Tāllēkšanā ar rezultātu 4,67 metri pārējo Latgales skolu meiteņu apsteidza Elīna Poplavska no Preiļu 1. pamatskolas, skolotājs Jānis Ondzulis. Otrajā vietā Lāsma Bernāne.

Latgales labāko lodes grūdēju trijniekā — trešajā vietā — iekļuva Santa Bivbāne no Preiļu 1. pamatskolas.

Sacensību galvenais tiesnesis bija Edgars Vaivods, bet galvenā sekretāre — Viktorija Neišatde.

L.Rancāne

Konkursa gads noslēdzies

Daba ir atmodusies un nu tik steidz augt un ziedēt, bet Jauno matemātiķu konkursam pienācis ražas laiks. Jāteic, ka šajā gadā dalībnieku skaits īpaši nav mainījies, taču čaklākie un veiksmīgākie šogad ir Rēzeknes rajonā. Sasparojušies arī tie, kam iepriekšējos gados īpaši labi neveicās. Kopumā risinātāji ir kļuvuši gudrāki, tāpēc konkurence ir bijusi itin sīva. Laureātu apbalvošana, kā parasti, notiks rajonos, kur jūsu balvas atrodas pie rajonu matemātikas apvienības vadītājiem. Nākamgad visu JMK kārtu uzdevumi, atrisinājumi un rezultāti būs atrodamā arī internetā: www.liis.lv/NMS, kur jāmeklē konkurss JMK.

Visu JMK organizētāju vārdā gribu izteikt lielu paldies konkursa sponsoriem Latviešu Nacionālajam fondam Zviedrijā (personīgi Mārai Strautmanei), kā arī laikrakstu «Novadnieks» un «Vietējā Nedēļas Avīze» darbiniekiem par atsaucību un savlaicīgu konkursa uzdevumu, atrisinājumu un rezultātu publicēšanu. Arī skolotājiem un vecākiem

jāsaka paldies par palīdzību un atbalstu bērniem. Visus šos gadus konkursu sagatavo Latvijas Universitātes Neklāstienas Matemātikas skolas darbinieki, tāpēc Rudzātu vidusskola izsaka pateicību visam NMS kolektīvam un cer, ka sadarbība turpināsies.

Vēl tikai rezultāti:

4. kārtas uzvarētāji Preiļu rajonā

2. vieta: Arina Ivanova (Rudzātu vsk., 5. klase).

5. kārtas uzvarētāji Preiļu rajonā

3. vieta: Deniss Ivanovs (Rudzātu vsk., 6. klase).

JMK 2001./2002. m. g. laureāti kopvērtējumā Preiļu rajonā

2. vieta: Marina Timošenko (Preiļu 1. psk., 7. klase).

5. kārtas uzdevumu atrisinājumi

1. Piemēram:

- a) $\frac{12354}{67098}$, b) $\frac{12354}{67809}$, c) $\frac{14352}{78098}$,
d) $\frac{12345}{67890}$, e) $\frac{14352}{78096}$, f) $\frac{42063}{84567}$

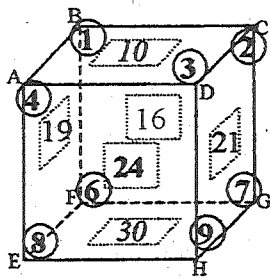
g) $\frac{37408}{91256}$, h) $\frac{12789}{63045}$

Iespējami arī citi risinājumi.

2. No uzdevuma nosacījumiem izriet šādi apgalvojumi:

- ◆ Lāsma Strautiņa ir fiziķe un viņai patīk dzeltenā krāsa;
- ◆ Kristīne māca informātiku un viņai patīk zaļā krāsa;
- ◆ Sandrai Kalniņai patīk sarkanā krāsa.

3. Tā kā virstonēs tika ierakstīti dažādi cipari un $A + B + C + D = 10$, tad vienīgā iespēja ir $A + B + C + D = 1 + 2 + 3 + 4 = 10$ (nav zināms, kurš cipars kurā virsotnē, bet zināms, ka izmantoti tieši šie cipari). Tāpat arī $E + F + G + H = 30$ var iegūt vienā veidā $6 + 7 + 8 + 9 = 30$. Tātad

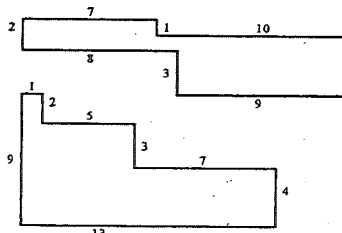

nevienu virstonē nav ierakstīts cipars 5.

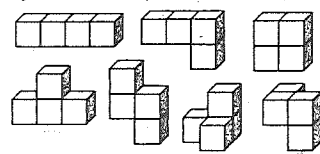
Viens piemērs, kas atbilst uzdevuma nosacījumiem, ir parādīts zīmējumā: $A = 4, B = 1, C = 2, D = 3, E = 8, F = 6, G = 7, H = 9$.

Tas nav vienīgais atrisinājums, jo, piemēram, $A + B = C + D = 5$, un samainot vietām A ar D un B ar C, atkal iegūsim pareizas vienādības. Vispār šajā uzdevumā ir 8 nezināmie un tikai 6 vienādības, un šādos gadījumos parasti nav viens vienīgs atrisinājums.

4. Uzdevumā dotajai lauztajai līnijai vertikālie un horizontālie posmi seko pamišus; tā kā tā ir slēgta lauzta līnija, tad vertikālo posmu ir tik pat, cik horizontālo, pie tam vertikālo posmu kopējais garums ir pāra skaits rūtiņu (cik augšu pārvietojas tikpat, cik uz leju); tāpat arī horizontālo posmu kopējais garums ir pāra skaits rūtiņu (pa labi pārvietojas tikpat, cik pa kreisi). Tātad kopējais garums jābūt pāra skaitlim, bet 51 tāds nav. Piemērus lauztai līnijai ar kopējo garumu 44 rūtiņu skat. zīmējumā (iespējami arī citi risinājumi).

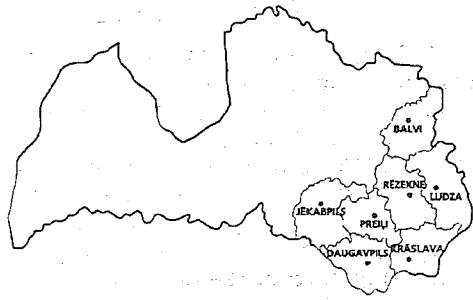
5. Ja figūras, kas atšķiras ar nenokrāsoto lauciņu izvietojumu to ārpusē, uzskata par vienādām, tad var salikt sekojošas figūras.

Ja figūras ar atšķirīgu nenokrāsoto lauciņu izvietojumu uzskata par dažādām, tad figūriņu skaits daudzkārt pieaug.

Vēlu visiem saulainu un jauku vasaru. Uz tikšanos nākamgad!

Veneranda Sprīģe,
Rudzātu vidusskolas matemātikas skolotāja

KAIMINU
RAJONOS

Konkurss «Puķu prieks Rēzeknē»

Sabiedriskā organizācija radošā kopa «Riekšava» sadarbībā ar Rēzeknes pilsētas domi šogad organizē konkursu «Puķu prieks Rēzeknē». Konkursa mērķis – veicināt pilsētas iedzīvotāju dzīvesvietu sakoptību un sabiedrisko iestāžu teritoriju labiekārtošanu. Galvenā uzmanība tiks pievērsta priekšdārzam. Uzvarētājus suminās pilsētas svētkos.

«Rēzeknes Vēstis»

● KRĀSLAVAS RAJONĀ

Daugavas
pārsteigums

Pirmais pavasara sams tika izvilks no Daugavas Krāslavas tuvumā. Veiksmīgās debijas autors ir Aleksandrs Cernovs, azartisks un pieredzējis spinningotājs. Ūsaino milzi viņš noķēris gaišā dienas laikā ar klasiskā smagā gaišas krāsas vizuļa palīdzību, bet divcīņa turpinājās tieši stundu. Kājas protēze ir nopietns traucēklis šādā situācijā. Taču svarīgākais ir rezultāts: sams svēra gandrīz 25 kg, bet Aleksandrs uzstādīja personīgo rekordu. Vēl pazīstamā Krāslavas makšķernieka kontā ir 9,5 kg smaga līdaka un 2,8 kg smaga meža vimba.

Rosība Berendeja
vecajā valstībā

Mākslinieks Jevgēnijs Iljeņecs ir pārliecināts, ka nepieciešams Berendeja dekrēts, kas aizliegto

Berendejevā – bijušajā koka skulptūru namiņā Krāslavā, ko īpaši bija iemīļojuši bērni, bet kas tika izpostīts, – lietot alkoholu, smēķēt, vizināties ar mopēdiem, lauzt, demolēt. Radīt koka skulptūru – tas ir smags un darbietilpīgs process. Mākslinieka galvenais darbarīks ir cirvis, ar kuru meistari rīkojoties, top jauna pasaku pilsētiņa kādreizējās vietā. J. Iljeņeca kādreiz radītās koka skulptūras Berendejevā tika izkēnotas un tīši sabojātas. Un tad kādā naktī ugunsgrēks pārvērsa pasaku namiņu pelnos. Meistars ar saviem palīgiem vairs nepūlējās, lai kaut ko atjaunotu. Taču nu viņš ir mainījis savu lēmumu un pasaku tēli atkal atdzimst. Namiņa funkcionalitāte tikšot saglabāta – te būs vieta, kur varēs uzturēties bērni, notiks nelieli koncerti, tiks rīkotas svinības.

Krāslavā
apkaro
vecu automobiļu
izgāztuves

Gan Krāslavas pilsētā, gan tās tuvumā ir apzinātas vairākas vietas, kur izveidotas nesankcionētas vecu automobiļu izgāztuves. Novada municipālā policija cenšas noskaidrot vracu īpašniekus. Dažu vecu automašīnu īpašnieki jau zināmi, dažām nav izdevies atrast īpašniekus, jo šie cilvēki rīkojušies viltīgi: kaut kādā veidā ir iznīcinājuši virsbūves numuru.

Ir paredzēta administratīvā atbildība par sadzīves, rūpniecības vai cita veida atkritumu nesankcionētu izgāztuvju veidošanu. Arī no veca automobiļa var atbrīvoties likumīgi. Krāslavas rajonā SIA

«Saime» nodrošina automašīnu virsbūvju aizgādāšanu uz legālu izgāztuvi.

Sacenšas
vecmāmiņas

Dagdas tautas namā norisinājās konkurss lielākajām vecmāmiņām. Vecmāmiņas uz skatuves kāpa kopā ar saviem mazbērniem. Izrādījās, ka vecmāmiņas ir ne tikai bagātas ar atvasēm, bet arī apveltītas ar lielisku fantāziju. Skatītāji par savu simpātiju izvēlējās laikraksta «Ezerzeme» bijušās darbinieces Anželikas Čumikas mammu. Tika piešķirts arī temperamentīgākās, elegantākās, atraktīvākās, modernākās, noslēpumainākās, gudrākās un šarmantākās vecmāmiņas tituls.

«Ezerzeme»

● BALVU RAJONĀ

Gatavojas
Latgales novada
dziesmu svētkiem

Balvu estrādē jau šo sestdien, 25. maijā pulksten 19.00 notiks Latgales Dziesmu svētki. Linda Vitola ir šo Dziesmu svētku režisore, un viņai tie būs jau trešie lielākie pēc Latgales tautsdziesmas svētkiem un baznīcu kora svētkiem «Lūgšanas dvēselei». Ja iepriekšējo svētku ritējums bija rimts, lēns, apcerīgs, tad šoreiz Saules ritējuma ceļš būs viegls, raits un gaišs. Saules koka ideju esmu iznēsājusi kā māte bērnu, – turpat deviņus mēnešus ilga sagatavošanās darbs, saka Linda Vitola. Viņa stāsta, kā cilvēki tiecas uz pamalē trīsuļojošo zeltzaraino koku, kurš vienmēr paliek nesasniedzams. Tautas folklorā Saules kokam ir vara saknes, zelta zari, sudrabiņa galotnīte. Saknes latgaliem stipras, par to Linda pārliecinājus, lasot Latgales dižgaru literatūru – Mikēli Bukšu, Jurdžu, Miglinieku, ko citādi diez vai būtu tik pamatīgi iepazīsusi. Un sudrabiņa galotnīte – vai tā nav mūsu dvēselīte, mūsu smaidi un labie vārdi? Kā Saule iziet savu

ritējumu, tā svētkos caur dziesmām, dejām mums būs ļauts izdzīvot skaistus mirkļus, saka režisore Linda Vitola, atklājot, ka estrādes noformējumā priecēs Saules dārzs.

Kupravā bija
cietums

Septiņdesmito gadu sākumā Kupravā bija cietums. Tajā bija ierīkota arī skola, kurā mācījās ieslodzītie un strādāja Balvu rajona skolotāji. Bijušais Kupravas skolas skolotājs Konrāds Bricis, kurš tagad ir jau pensijā, stāsta, ka cietumnieki Kupravā izmitināti ar mērķi, lai viņu spēkiem šajā nomaļajā Latvijā nostūrī, kas ir bagāts ar mālu, uzceltu drenu cauruļu un keramzīta rūpnīcu. Tautā izplatīts mīts, ka lielākās rūpnīcas un garākie dzelzceļi ir komjauniešu roku darbs – triecienceltnes. Istenībā smagākos darbus paveica ieslodzītie, protams, attiecīgā kvalitātē. Kā tika būvēta Kupravas rūpnīca, liecina kaut vai tas, ka ieslodzītie savā starpā sprieduši, ka bail kāpt uz sienas, ko vēl vakar paši mūrējuši.

Tomēr septiņdesmitajos gados Kuprava plauka. Cēla rūpnīcas

korpusus, būvēja daudzstāvu dzīvojamās mājas. Tagad tās nežēlīgi izdemolētas un lēnām iet bojā.

Konrāds Bricis atceras, ka apdedzināšanas krāsnī ieslodzītie gribējuši «uzlaist gaisā». Viņi vagonetē, kas brauc uz krāsnī, ielikuši gāzes balonu un nomaskējuši to ar caurulēm. «Terora akts» atklāts, bet ieslodzītie drīz vien nosūtīti darbā uz citām brīvības atņemšanas vietām, un cietums Kupravā beidzies pastāvēt.

Aptaujātie kādreizējie cietuma skolotāji atceras, ka viņiem algas bijušas par 25 procentiem lielākas.

Valentīna Ivanova cietuma skolā bijusi mācību pārzine. Viņa atceras, ka lasījusi ieslodzīto lietas un zina stāstīt, ka lielākā daļa no cietumniekiem bijuši notiesāti par zādzbām kolhozos un sovhozos. Ar slepkavām viņai nav nācies tikties. Strādāt cietuma skolā nav bijis viegli, taču skolotāja bijusi pietiekoši izglītota un ar pašcienu, lai ieslodzītie viņu nespētu apvest ap stūri. Tomēr bez kurioziem neizticis. Reiz ieslodzītie nokavējuši mācību stundu, un viņa tiem jautājusi par iemeslu. Ieslodzītie atbildējuši: «Šmons paši mūrējuši, kas cietumnieku valodā nozīmē pārbaukti, kratīšanu. Valentīna nezināja

ieslodzīto žargonu un viņiem pārjautāja: «Tagad viņš jau aizgāja?»

Iecienīta cietumnieku vidū bijusi čefira vārīšana un dzeršana. Čefiru vārījuši arī klasēs, jo solu aizmugurē atradusies rozete, un tur varējies ieslēgt tējkannu. Vēlāk ieslodzītie zonas teritorijā uzbūvējuši sev kafējnicu, kur arī notikusi čefira vārīšana un baudīšana (mēnesī katram ieslodzītajam cietumā izsniegta divas paciņas melnās tējas).

Cietuma administrācija modri sekojusi ne tikai ieslodzīto uzvedībai, bet arī ieslodzīto palīdzību pārbaudīti arī skolotāji. Reiz viens no ieslodzītajiem skolotājiem Valentīnai Ivanovai devis vēstuli, lūdzot to nodot kādam ārpus cietuma. Es šo vēstuli neņēmu, jo mums to darīt bija stingri noliegts, atceras skolotāja. Vēlāk izrādījās, ka tā tika pārbaudīta mana uzticamība, viņa saka. Bet skolotāja Lonija Priedeslaipa atceras, ka reiz kāds vājš un slimīgs vecuks lūdzis atvest teofedrīnu, jo viņam esot slikti ar elpošanu. Bet iespējams, ka arī tad skolotāju pārbaudīja.

Cietumā strādājošie pedagogi brīdināti nestaiģāt pa vienam, lai gan tagad viņi atzīst, ka apraudē-

ti no ieslodzīto puses nejutušies. Viņiem ar ieslodzītajiem bijušas normālas attiecības, jo arī ieslodzītajiem bijis daudz patīkamāk pavadīt laiku skolas solā nekā, piemēram, karcerī. Paši ieslodzītie Kupravas cietumu dēvējuši par bērnodārzu, jo uzskatījuši, ka ir daudz nopietnākas ieslodzījuma vietas. Taču arī te bijuši bēgšanas mēģinājumi. Kāds ieslodzītais bēgšanai gribējis izmantot caurulī, bet viņa nodoms atklāts. Citi ieslodzītie pieķerti, bēgot caur vārtiem. Daudz ieslodzīto vidū bijis čigānu tautības cilvēku. Kāds no viņiem mēnešus trīs pirms ieslodzījuma beigām interesējās, vai šeit var dabūt zirgus, atceras Konrāds Bricis.

Skolotājas atzīst, ka tagad cietuma skolā nestrādātu. Viņas uzskata, ka tagad noziedznieki kļuvuši ļaunāki, ne no kā nebaidās, viņiem cietumā ir dažādas privilēģijas. Toreiz tādu slepkavu apcietinājumā, kā tas Gulbenes puisis, kas nonāvēja bērnodārza bērnus, nebija, viņas saka. Toreiz bijām jaunas un par bailēm nedomājām.

«Vaduguns»

● JĒKABPILS RAJONĀ

Ar domes atbalstu
top autotreks

Jēkabpils dome Ls 6500 atvēlējusi z/s «Dāboli» autotreka ierīkošanai Daugavsalā, kur jau izveidota mototrase un 2. jūnijā atklās BMX velosipēdiem piemērotu trasi. Autotreka atklāšana iecerēta 13. jūnijā Jēkabpils pilsētas svētku laikā. Objektus ierīkos uz pilsētas īpašumā esošas zemes, kuru z/s «Dāboli» nomā. Autotreka būvi atbalsta vietējo autosporta entuziastu grupa, kā arī biznesa aprindās Jēkabpilī zināmi cilvēki. Domes piešķirtā nauda ir apmēram puse no autotreka izmaksām.

Pusaudži jau tagad nāk uz topošo BMX trasi un palīdz to iekārtot. Daugavsalā iecerēts izveidot arī pludmales volejbola un futbola laukumu.

Agrobiznesa
koledžā varēs
iegūt augstāko
izglītību

Jēkabpils agrobiznesa koledžai (JAK) tiek izsniegta licence augstākās izglītības studiju programmas realizēšanai, līdz ar to atverot jaunu lappusi mācību iestādes atīstībā.

Studentiem būs iespēja iegūt augstāko profesionālo izglītību grāmatvedībā un finansēs. Tā vietā, lai dotos uz Rīgu vai Jelgavu, studētgrībētāji varēs mācīties dienas nodaļā bez maksas, jo šogad par valsts budžeta līdzekļiem plānots uzņemt 2 grupas, kopā 60 studentus, kuri saņems arī valsts stipendijas. Šogad studentus uzņems tikai dienas nodaļā un tikai vienā studiju programmā «Grāmatvedība un finanses», bet nākošgad tiks piedāvāta arī «Uzņēmumu vadība», kā arī mācības neklātienē nodaļā.

Studiju ilgums būs 2-3 gadi, pēc beigšanas audzēknis iegūs pirmā līmeņa augstāko profesionālo iz-

glītību. Koledžai ir līgums ar biznesa augstskolu «Turība» un Latvijas Lauksaimniecības universitāti. Universitātes Ekonomikas fakultātei ir neklātienē nodaļa Jēkabpilī, kurā var apgūt studiju programmu «Ekonomika» ar specializāciju grāmatvedībā un finansēs.

Privātmāju
īpašnieki pieprasa
atcelt saistošos
noteikumus

Vairākkārt izskanējušas Jēkabpils iedzīvotāju sūdzības par do-

mes saistošajiem noteikumiem, kas lika pilsētai piederošās teritorijas sakopt tiem īpašniekiem, kuru īpašums atrodas blakus. Līdz ar to dome pārkaņp Satversmes 106. pantu, kurā teikts, ka piespiedu darbs ir aizliegts. Liekot namīpašniekiem kaisīt pilsētas ietves ar smiltīm, tīrīt un izvest sniegu par saviem līdzekļiem, dome lobē uzņēmumu «Jēkabpils pakalpojumi», kurā tai pieder ievērojama kapitāla daļa. Pēc konsultācijas ar juristu jēkabpīlieši iesnieguši prokuratūrā lūgumu atcelt vai grozīt minētos saistošos noteikumus atbilstoši Satversmei.

«Brīvā Daugava»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

POLICIJAS ZIŅAS

Nogādāts slimnīcā ar smadzeņu satricinājumu

Preiļu slimnīcā 11. maijā ar smadzeņu satricinājumu un sejas sasitumiem nogādāts Riebiņu iedzīvotājs Jevgrāfijs T. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

Nozaga muzikālo centru un kompaktdiskus

Riebiņu pagasta iedzīvotājs J.B. griezies policijā ar iesniegumu par to, ka 11. maijā no viņa mājas, kas atrodas Riebiņos, Liepu ielā, nozagts muzikālais centrs «Panasonic» un kompaktdiski. Ierosināta krimināllieta.

Nodega šķūnis Stabulnieku pagastā

Pagaidām nenoskaidrotos apstākļos 11. maijā Stabulnieku pagastā aizdegās Ņinai Č. Piederošais šķūnis. Ugunsgrēka rezultātā nodega ēkas jumts 198 kvadrātmetru platībā, kā arī pats šķūnis 108 kvadrātmetru platībā. Notiek ugunsnelaimes apstākļu pārbaude.

Brauca pārāk ātri

Automašīnas WARTBURG-13 vadītājs Sergejs C. 11. maijā alkohola reibumā, braucot pa ceļu Liksna – Kalupe – Upmala – Rožupe, 24. kilometrā neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu. Rezultātā automašīna nobrauca no ceļa un apgāzās. Cilvēki nav cietuši. Vadītājam sastādīts administratīvais protokols.

Paņēma alumīnija katlus

Līvānu iedzīvotāja Lidija G. 11. maijā konstatēja, ka no viņas mājas pagalma Līvānos, Domes ielā 7 nozagti trīs alumīnija katli. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

«Taranēja» tirgus vārtus

Līvānos SIA «Runcis» tirgus teritorijā 11. maijā kāda automašīna Opel Kadett iebrāca vārtos. Nenoskaidrotais vadītājs ceļu satiksmes negadījuma vietu atstāja. Rezultātā – bojāta gan automašīna, gan tirgus vārti.

Piekāva un nolaupīja naudu

Preiļu iedzīvotāju Jāni V. 12. maija vakarā ap pulksten 23.00 uz Aglonas ielas piekāva trīs jaunieši un nolaupīja naudu un do-

kumentus. Policijas ierosinājusi krimināllieta. Vainīgie bija personas bez noteiktas dzīvesvietas.

Aizkalnē nodega pirts

Preiļu novada Aizkalnes pagasta centra teritorijā 12. maijā nodega Monikai S. piederošā pirts 36 kvadrātmetru platībā. Notiek ugunsgrēka apstākļu pārbaude.

Piedraud un pieprasa naudu

Piedraudot ar fizisku izrēķināšanos, nepilngadīgais Līvānu iedzīvotājs Māris E. 12. maijā pieprasīja naudu no Māra O. Cietušais šķīrās no 20 latiem. Tiek lemts par krimināllietas ierosināšanu.

Dūra un sita

Preiļu slimnīcas uzņemšanas nodaļā 12. maijā ar divām durtām brūcēm vēderā tika nogādāta Riebiņu iedzīvotāja Jefrosinija Š. Slimnīcā ar sistu brūci galvā, ribu lūzumu, krūšu kurvja labās puses sasitumu tika nogādāts arī Viktors Š. Izrādījies, ka Viktors bijis alkohola reibumā. Par notikušo viņam ierosināta krimināllieta.

Liepājnieki nepilda līgumsaistības

Policijas nodaļā 13. maijā saņemts Ineses G. iesniegums par to, ka SIA «Logos», kas atrodas Liepājā, izkrāpa no viņas naudu un nepilda līgumsaistības. Materiāls nosūtīts tālākai izskatīšanai Rīgas Galvenajā policijas pārvaldē.

Meklē meža zagļus

Preiļu rajona policijas pārvalde 13. maijā saņēmusi iesniegumu par to, ka Vārkavas pagasta «Purvpukēš» meža 1. kvartāla 11. nogabalā izdarīta patvaļīga augošu koku ciršana 0,3 hektāru platībā. Vainīgās personas tiek noskaidrotas.

Nelikumīgi uzstāda barjeras uz ceļa

Konstatēts, ka šī gada aprīlī Aglonas pagasta «Madelānos» Jānis M. uz pašvaldības ceļa nelikumīgi uzstādījis barjeras. Sastādīts administratīvais protokols un nosūtīts izskatīšanai pašvaldības administratīvajā komisijā.

Zem letes – nemarķēts alkohols un cigaretes

Pārbaudes laikā Līvānos, Rīgas ielā 96, kur atrodas SIA «LKL» veikals kiosks, konstatēts, ka tirdzniecības telpā zem pārdevējas letes glabājas 0,5 litru pudele ar šķidrumu, kas atgādina alkoholu, un 10 paciņas cigarešu bez akcīzes marķējuma. Sastādīts administratīvais protokols un nosūtīts izskatīšanai Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālajā iestādē.

Nepakļāvās policijas darbiniekiem

Līvānietis Juris K. alkohola reibumā 14. maijā Līvānu policijas nodaļā veica huligāniskas darbības un nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Vainīgajam sastādīts administratīvais protokols.

Demontēti elektrovadi

Aglonas pagasta «Marjanovā» nezināmas personas demontēja elektrolīnijas alumīnija vadus. Policija meklē vainīgās personas.

Nozagtas alumīnija loksnes...

Preiļu rajona policijas pārvalde 14. maijā saņemts iesniegums par to, ka kopš šī gada marta beigām no SIA «Līvānu siltums» siltumtrases nozagtas 17 alumīnija loksnes. Ierosināta krimināllieta, vainīgās personas noskaidrotas.

...un vanna

Zaģļi darbojušies arī Preiļos, jo 14. maijā no Mehanizatoru ielas 8a. nama pagalma nozudusi nerūsējoša tērauda vanna 500 litru tilpumā. Vainīgās personas tiek noskaidrotas.

Meža dzīvnieks izraisa avāriju

Ceļa Rīga – Daugavpils 170. kilometrā 15. maijā notika sadursme starp automašīnu Mazda-323, kuru vadīja Vasīlijs B., un meža dzīvnieku, kas pēkšņi izskrēja uz ceļa. Bojāta automašīna, cilvēki nav cietuši. Sastādīts administratīvais protokols.

Apgāzās Fiat Uno

Ceļa Rīga – Daugavpils 190. kilometrā 15. maijā notika satiksmes negadījums. Rīgas iedzīvotājs Jevtropijs K., vadot automašīnu Fiat Uno, netika galā ar savu transportlīdzekli, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna, cilvēki nav cietuši. Vadītājam sastādīts administratīvais protokols.

Nelikumīgi skatās televīziju

Preiļos, veicot apgaitu, konstatēti vairāki gadījumi, kad iedzīvotāji nelikumīgi pieslēgušies televīzijas kabeļtīklam. Administratīvie protokoli 15. un 16. maijā

sastādīti diviem Aglonas ielas iedzīvotājiem.

Pretošanās un izrādīja necieņu pret policiju

Guntis C. alkohola reibumā 15. maijā pie Vārkavas novada domes Vecvārkavā izrādīja pretošanos un necieņu pret policijas darbiniekiem. Sastādīts administratīvais protokols.

Rušonietis nokļūst slimnīcā

Preiļu slimnīcā 15. maijā ar akūtiem galvas smadzeņu traucējumiem nogādāts Rušonas pagasta iedzīvotājs Fjodors M. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

Apzog noliktavu

Laikā no 10. līdz 15. maijam no noliktavas, kas atrodas Līvānos, Celniecības ielā 1a, nozagtas 18 alumīnija loksnes. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

«Aptira» traktoru

Laikā no šī gada 1. janvāra līdz 31. martam Stabulnieku pagasta «Pastaros» no traktora T-150, kas pieder Vitālijam Č. un atradās mājas pagalmā, noņemti divi starteri un vairākas citas detaļas. Policija noskaidro lietas apstākļus.

Izsit stiklu telefona kabīnei

Policija konstatējusi, ka 15. maijā Līvānos, Rīgas ielā 37a «Lattelekom» telefona kabīnei izsists stikls. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

Atklātas preces bez pavaddokumentiem

Konstatēts, ka individuālā uzņēmuma «Silakakts» īpašnieks Pēteris K. nosūtījis pārtikas preces bez pavaddokumentiem. Materiāls nosūtīts uz VID Latgales reģionālo iestādi, pieņemts lēmums par naudas sodu 100 latu apmērā.

Atrasti nelikumīgi zvejas rīki

Rušonas pagastā Rušonas ezerā preti «Marianpolei» 17. maijā atrasti nelikumīgi zvejas rīki – mūrīši. Zvejas rīki izņemti, bet vainīgajai personai par nodarījumu nāksies atbildēt likumā noteiktajā kārtībā.

Nozagts motorzāģis

Līvānu novada Rožupes pagasta iedzīvotājs Benjamins G. 17. maijā konstatējis, ka no viņa mājām pazudis motorzāģis «Husqvarna». Policija jau noskaidrojusi vainīgo personu.

Atkārtoti brauca dzērumā

Policija konstatējusi, ka Vecvārkavas iedzīvotājs Viktors P. atkārtoti gada laikā vadījis transportlīdzekli alkohola reibumā. Kārtējo reizi dzērumā pie VAZ 2101 stūres viņš pieķerts 17. maijā. Materiāls nosūtīts uz prokuratūru.

Nelikumīgi glabā ieroci

Izrādījies, ka Preiļos, Sporta ielā 2 dzīvojošais Sergejs I. nelikumīgi glabā revolveri. Par ieroča nelikumīgu glabāšanu ierosināta krimināllieta.

Ģimenes skandāli un huligānisma gadījumi

12. maijā Ēriks K., būdams alkohola reibumā, veica huligāniskas darbības pret E.K. Sastādīts administratīvais protokols.

13. maija naktī Līvānu pilsētas iedzīvotāju J.B. mājās piekāva civilvīrs Jāzeps C. Arī viņš bijis alkohola reibumā. Sastādīts administratīvais protokols.

14. maijā līvāniete Natālija U. alkohola reibumā veica huligāniskas darbības Līvānos, Rīgas ielā 221. Sastādīts administratīvais protokols. 14. maijā līdzīgi uzvedās arī līvāniete Anna Č., viņa huligāniski izrīkojās pret A.B. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

Tajā pašā dienā saņemts iesniegums no Stabulnieku pagasta iedzīvotājas R.Ū. par to, ka viņas vīrs Leonards Ū. alkohola reibumā mājās huligāniski izrīkojies. Sastādīts administratīvais protokols.

Saņemts iesniegums no Līvānu novada Turku pagasta iedzīvotājas V. V. par to, ka 15. maijā viņas dēls Pēteris V. Turku pagasta Cākuļos sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

Arī līvānietes M.V. dēls Andrejs V. 17. maijā dzērumā mājās izdarījis huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Zagšanas netikumu neatmet

Sēn zināms teiciens, ka vilks kažoku gan met, bet tikumu ne. Līdzīgi ir arī ar zagšanas līgu. Preiļu rajona tiesā 10. aprīlī tika skatīta krimināllieta par vairākkārtējam zādībām, kas izdarītas ar nolūku sazagto pārdot, lai iegūtu naudu alkohola iegādei. Viens no krimināllietas «autorciem» bija 1963. gadā dzimušais Aleksandrs Afanasjevs, kurš nekur nestrādā un ir bez pastāvīgas dzīves vietas. Viņš sodīts jau piecas reizes, pēdējoreiz

– 2002. gada 15. janvārī Preiļu rajona tiesā ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem. Otrs – 1959. gadā dzimušais un nekur nestrādājošais Juris Romanovskis. Arī viņš ir bez pastāvīgas dzīves vietas, 2001. gada 7. augustā sodīts ar piespiedu darbu uz 100 stundām.

Aleksandra Afanasjeva un Jura Romanovska «kontā» jau agrāk bijušas zādības. Arī šoreiz abi zaguši, lai pēc tam realizētu nozagtas mantas un iztērētu naudu alkohola iegādei. Pagājušā gada 26. janvārī Afanasjevs alkohola reibumā ar nolūku zagt produktus no pagraba, devās uz Rancāna ielas 3. namu, kur ar līdzīgu paņēmo metāla

stieni uzlauza 10. dzīvokļa pagraba durvju atslēgas spīni un nozaga vienu trīslitru burku ar marinētiem gurķiem, piecas puslitra burciņas ar zemeņu ievārījumu, vienu litru burku ar upēņu ievārījumu, kā arī vienu divlitru burku ar kazeņu ievārījumu. Kopā saimniekiem nodarīts zaudējums 5,30 latu vērtībā. Taču tā nebija vienīgā reize, kad Afanasjevs «ciemojās» pagrabos. Tika uzlauzts tās pašas mājas 5. dzīvokļa pagrabs, nozagti produkti 9,80 latu vērtībā, 12. dzīvokļa saimniekiem piederošajā pagrabā paņemti produkti 37,10 latu vērtībā. Visbrangākais ķēriens bijis kādā pagrabā Liepu ielā 10, kur pa-

zuduši produkti 72 latu vērtībā.

Afanasjevs kopā ar Romanovski 24. janvārī Preiļos, Raiņa ielā 27 nozaga sešus elektromotorus. Vīri zaga gan abi kopā, gan pa vienam, zaga dažādos pilsētas mikrorajonos līdz pagājušā gada martam. Piemēram, Rīgas ielā 1 no kūtiņas izzagto vienu trusi, vienu gaili un divas vistas, ko saimnieks novērtējis par 17,40 latiem, Romanovskis pārdeva par pusotru latu. Tiesā ne viens, ne otrs sniegt sīkākas liecības nevarēja, jo notikušais bijis jau sen, abi bijuši iedzēruši, tāpēc arī neko konkrētu vairs neatceroties.

Tiesa nosprieda sodīt Aleksandru Afanasjevu ar brīvības atņemšanu uz desmit mēnešiem, kopā kā sodu nosakot brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Jurim Romanovskim piespriesta brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem. Daļēji pievienojot iepriekšējā spriedumā noteikto un neizciesto sodu 100 stundas piespiedu darbos, kā galīgais sods noteikta brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem un 10 dienām.

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

VESELĪBA, INFORMĀCIJA

Aizmirsīsim, ko nozīmē kaulu sāpes

Gandrīz katrs no mums ir dzirdējis radnieku, draugu vai paziņu sakām, — man sāp kauli. Kāds tad ir īstais kaulu sāpju iemesls?

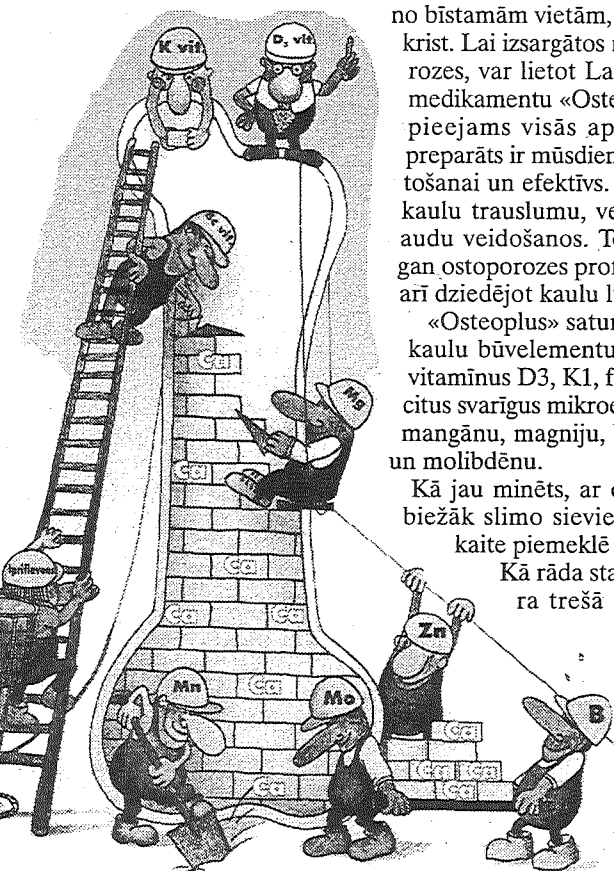
Konsultāciju par to sniedz Preiļu slimnīcas otrās terapijas nodaļas vadītāja Irēna Vaiode.

Kaulu sāpju iemesli var būt dažādi. To cēlonis var būt nopietnas slimības: podagra, poliartīts, reimatisms un citas. Bet mediķi un arī iedzīvotāji par kluso epidēmiju sauc citu kaulu sāpju iemeslu — osteoporozī. Tā sākas reizē ar novecošanu, kad sievietes organismā samazinās estrogēnu, tas ir, — hormonu līmenis, un tiek traucēts kaulu atjaunošanās un noārdīšanās process. Ar šīm sūdzībām slimnieki parasti griežas pie ģimenes ārsta, bet slimības sekas — kaulu lūzumus nākas ārstēt traumatologiem. Diemžēl ceturtdaļa daļa pacientu pēc lūzumiem kļūst par invalīdiem.

Osteoporozes skartie kauli lūzt bieži. Pie tam šim riskam vairāk pakļauti roku apakšdelma kauli, mugurkaula skriemeļi, bet smagākais ir gūžas kaula kakliņa lūzums, kas pacientu uz ilgu laiku padara par mazkustīgu, gultai piesaistītu cilvēku.

Ipaši bīstami tas ir gados vecākiem cilvēkiem, kas paralēli slimo ar citām slimībām. Šāds lūzums viņiem var kļūt liktenīgs.

Izvairīties no osteoporozes, kas

no bīstamām vietām, kur var pakrist. Lai izsargātos no osteoporozes, var lietot Latvijā ražotu medikamentu «Osteoplus», kas pieejams visās aptiekās. Šis preparāts ir mūsdienīgs, ērts lietošanai un efektīvs. Tas mazina kaulu trauslumu, veicina kaulaudu veidošanos. To var lietot gan osteoporozes profilaksei, gan arī dziedējot kaulu lūzumus.

«Osteoplus» satur svarīgākos kaulu būvelementus — kalciju, vitamīnus D3, K1, folijskābi un citus svarīgus mikroelementus — mangānu, magniju, boru, cinku un molibdēnu.

Kā jau minēts, ar osteoporozī biežāk slimo sievietes, taču šī kaite piemeklē arī vīriešus.

Kā rāda statistika, katra trešā sieviete un katrs sestais vīrietis pēc 50 gadu vecuma ir pakļauti osteoporozes riskam. Profila k s e s n o l ū k o s «Osteoplus»

jālieto pa vienai tabletei, labāk vakarpusē. Šī slimība mēdz pārsteigt arī jaunus cilvēkus, taču lielākoties tā piemeklē pusmūžā un vecākus ļaudis. Tādēļ pēc 40 gadu sliekšņa pārkāpšanas osteoporozes profilaksei būtu jāpievēršas obligāti.

R.Leikuma

vienkāršoti izsakoties, nozīmē — kaulu sairšana, sadrupšana, var, lietojot pareizu, pilnvērtīgu un sabalansētu uzturu ikdienā. Tam jābūt bagātam ar graudaugu produktiem, dārzeņiem un svaigiem augļiem. Jālieto pietiekami daudz šķidruma, arī minerālūdens. Jāierobežo cukura, kofeīna, tabakas, spirta un sāls lietošana. Jāizvairās

Ģimenes dienas dalībnieki pulcējas Jersikā

Šī gada aprīlī Līvānu novada jaunatnes iniciatīvu atbalsta centrs (JIAC) «Sava kabata» veica aptauju jauniešu vidū par ģimenes attiecībām, tradīcijām un problēmām. Lielākā daļa jauniešu atzina, ka problēmu iemesls ir kopā pavadītā laika trūkums, informē centra valdes priekšsēdētāja Ieva Garjāne.

● Ģimenes dienas pasākuma dalībnieki Jersikas stadionā raksta vēstules savai ģimenei, kas tiks nosūtītas tieši pēc pusgada, lai atgādinātu par tās dienas notikumiem un izjūtām.

ikdienas rūpēm, jautri pavadīt laiku un satuvināties ar savu ģimeni.

Kopīgajā atpūtas brīdī jaunieši un viņu vecāki rakstīja vēstuli savai ģimenei, kurā pauda pārdomas par notiekošo. Uzrakstītās vēstules katra ģimene saņems pa pastu tikai pēc pusgada un varēs atsaukt atmiņā tās dienas izjūtas. Neiztika arī bez kurioziem, piemēram, pirmajai komandai, lecot pār virvi, pēkšņi sabruka paaugsti-

nājums, no kura jālec, un otrajai komandai lekšanas priekus izbaidīt neizdevās. Noslēgumā visi pulcējās pie ugunsкура, kur ar atjautību varēja nopelnīt dažādas balvas, minot, kas apslēpts «melnajā kastē.» Tikšanās dalībnieki bija vienisprātis, ka atpūtai un labi pavadītam laikam nav nepieciešami ievērojami līdzekļi. Pati svarīgākā ir vēlēšanās būt kopā ar saviem mīļajiem un tuvajiem cilvēkiem.

G.Kraukle

Ko var izlasīt maizes etiķetē

Maizes ražotāji, kas reklamē savu produkciju, mums neaizmirst atgādināt, cik tā ir veselīga, stāstot par tai izmantotajiem dabiskajiem graudiem un pievienotajiem dabiskajiem produktiem — soju, kliņģiem, burkāniem, žāvētiem augļiem. Taču maizes ražošanā tiek izmantoti arī dažādi uzlabotāji. Maizes etiķetē jābūt un visbiežāk arī ir visa informācija par tās sastāvu. Vai pircējs vienmēr spēj atšifrēt, kas tajā rakstīts?

No kā maize sastāv

Galvenās sastāvdaļas ir milti, ūdens, sāls un irdinātāji (ieraugs, raugs, cepamais pulveris). Daudzām maizes šķirnēm pievieno arī citas izejvielas — dažādu graudaugu miltus, cukuru, taukvielas, piena produktus, olas, rozīnes, žāvētus augļus, riekstus, sēkliņas.

Kviešu maizes ražošanā par irdinātāju izmanto presēto raugu, ko mīklai pievieno vai nu lielākā, vai mazākā daudzumā. Pēdējais paņēmieni prasa ilgāku laiku, un rūgšanas zudumu dēļ galaprodukta ir mazāk, taču maize ir aromātiskāka. Tikai jāatceras, ka ražotāji lielākoties ir ieinteresēti ražot vairāk un ātrāk.

Rudzu maizes gatavošanā nepieciešams ieviest. To veido pien-skābes baktērijas. Ražošanas tehnoloģijas dēļ rudzu maizei ļoti reti pievieno dažādus uzlabotājus, tādēļ absolūtiem konservantu pretiniekiem ieteicams uzturā lietot tieši rudzu maizi.

Maizes uzturvērtību nosaka dažāda maluma kviešu, rudzu un citi graudi, kā arī piena produkti, olas, cukurs un citi. Vērtīgāka ir maize no rupjāka maluma miltiem, jo tajā ir vairāk B grupas vitamīnu (kuri parasti ir gaļā, riekstos, brūnajos rīsos, raugā, aknās, olās, zivīs, piena produktos), dzelzs, magnija, kalcija. Savukārt piena produkti papildina aminoskābju daudzumu maizē. Ēdot maizi, cilvēks saņem ceturto daļu no dienā nepieciešamajām kalorijām, jo maizē, kā liecina informācija uz etiķetēm, ir daudz ogļhidrātu (45-55 procenti), olbaltumvielu (6-10 procenti), tauku (1-2 procenti). Tomēr mūsu organisms labāk izmanto no smalkāka maluma cep-tu maizi.

Kas uzlabo maizes kvalitāti

Askorbīnskābe (arī antioksidants E 300) — miltus nevajag briedi-

nāt, šī piedeva ļauj uzglabāt maizi ilgāk;

enzīmi — dabiski fermenti, kas uzlabo maizes rūgšanas procesu un ļauj maizei ilgāk saglabāties mīkstai;

vitamīni un minerālvielas (dzelzs, kalcījs) — nepieciešami, lai papildinātu vērtīgākās uzturvielas, kuras tiek zaudētas malšanas laikā;

kalcija karbonāts — aizstāj malšanas laikā zaudēto kalciju;

kalcija propionāts — novērš pelēšanu;

etiķis — pelējuma apkarotājs un skābuma regulators;

cukurs un iesals — aizkavē maizes izžūšanu, saīsina rūgšanas laiku;

graudnētais cukurs — piešķir maizes mīkstumam tumšāku nokrāsu un spīdīgāku garozu;

piena pulveris — uzlabo maizes garšu, pagarina lietošanas termiņu;

emulgatori (E471 — 476) — nodrošina ātrāku tauku un ūdens sadalīšanos mīklā, palielina maizes apjomu, padara to mīkstāku, kā arī veido vienādu maizes struktūru. Emulgatori saīsina maizes gatavošanas procesu, tas kļūst par divām stundām īsāks. Iespējams, pavisam drīz piegādātāji piedāvās uzlabotājus, kuri nesaturēs emulgatorus un sastāvēs tikai no dabiskām izejvielām. Nepareizi lietojot emulgatorus, maize būs

pūsta un grūti sagriežama. Emulgators vienīgais ir ķīmisks. Ķīmiskus uzlabotājus pievienojot, nav nepieciešams miltus briedināt un maizes pagatavošanas process ir ātrāks.

Kā pareizi maizi glabāt

Maize jātur sausās, labi vēdināmā telpās 6-20 grādu temperatūrā. Apmēram 12 stundas pēc izepšanas maize sāks kalst, jo pamazām izžūst. Ilgi glabājot kviešu maizi, zudīs tās aromāts un garoza kļūs mīkstāka. Polietilēna maisiņā kviešu maize savas labās īpašības zaudēs vēl ātrāk. Savukārt rudzu maize jo ilgāk stāv, jo garšīgāka kļūst. Tā arī visilgāk saglabājas svaiga. Toties saldskābā maize jāapēd dažu dienu laikā, pretējā gadījumā maizes mīkstumam kļūs drupans un grūti sagriežams. Vislabāk būtu maizi glabāt koka kastēs, kur ir laba gaisa apmaiņa, tāpēc tā nepelēs. Plastmasas kastes priekšrocība — tajā maize ilgāk saglabājas mīksta. Visas maizes kastes regulāri jāizslauka ar etiķūdeni samērcētu lupatiņu.

No preses materiāliem

Lūdz atsaukties

Lūdz atsaukties Žeņu no Līvāniem (attēlā vidū), kuru visi dēvēja par Odziņu. Foto 1936. gada 10. oktobrī 1. Daugavpils Valsts ģimnāzijā. Rakstiet uz redakciju Aglonas ielā 1, Preiļi, LV 5301.

Cik bieži apmeklējat bārus, restorānus, kafejnīcas?

Maša Rukmane,
pensionāre no
Preiļiem:

— Ko tur par restorāniem runāt, ja es pat uz pilsētu reti izeju. Kāja sāp, tāpēc dodos tikai uz veikalu pēc maizes, piena un citiem produktiem. Īstenībā nemaz nezinu, kur pie mums tās kafejnīcas atrodas. Par to jāprasa jauniešiem, man liekas, ka viņi visu diennakti pa bāriem vien dzīvo.

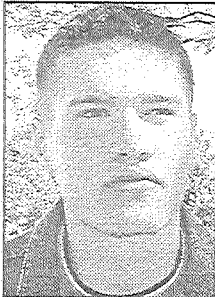
Larisa Sparāne,
Preiļu
iedzīvotāja:

— Reti gan. Vieni-
gais, ko vēlētos, tā ir
kafejnīca bērniem.
Preiļos tādu noteikti
vajadzētu. Visādas
alus bodītes ir pa pil-
nam, bet ar bērniem
nav kur aiziet. Taču,
ja kafejnīcā nav alus vai
citu alkoholisko dzērienu,
droši vien saimniekiem
arī peļņas nav, tāpēc
neviens nedomā par
bērnu kafejnīcas atvēršanu.

Aigars Čaunāns,
Stabulnieku
pagasta
iedzīvotājs:

— Esmu no lau-
kiem un staigāt pa
kafejnīcām negadās
bieži. Preiļos nemaz
īsti nezinu, kur tās
atrodas, Rīgā gan
dažās esmu iegrie-
zies. Bārs un kafej-
nīca ir arī Stabulniekos.
Kad sestdienās
notiek balles, tad gan
iegriežos. Man tur
patīk, gan ēdienu, gan
dzērienu izvēle ir liela.

**Jāzeps
Puskundz,**
Preiļu iedzīvotājs:

— Ļoti reti, var
teikt, gandrīz nemaz
neapmeklēju. Va-
jadzības nav. Tāpēc
zinu tikai veco res-
tūzi, «Zili», kur var
garšīgi paēst un dažu
krodziņu. Ja gadītos
vajadzība un gribētu
kur ciemiņus aizvest,
vēlētos, lai būtu kārtīgs
restorāns, kur labi laiku
pavadīt. Lai tur
mūzika spēlētu un būtu
laba atmosfēra.

**Vitālijs
Bondarevs,**
Silajāņu pagasta
iedzīvotājs:

— Silajāņos, kur
mēs dzīvojam, kafej-
nīcu un restorānu
nav, vienīgi veikals,
bet par Preiļu iestā-
dēm neesmu informē-
ts. Pirms kādiem
gadiem arī Silajāņos
bija kafejnīca, bet jau
sen slēgta. Ienākums
bija mazs, saimniekiem
nebija izdevīgi to uz-
turēt. Pie mums jauniešu
pagastā nemaz nav,
bet kas cits uz turieni
ies? Kad atbraucu uz
pilsētu, varētu kafej-
nīcā bērnu ievest sal-
dējumu apēst, bet tādas
nav. Nopērkam kārumu
veikalā.

L.Kirillova
M.Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Rīgas mācību centrs «DRMC» organizē
Preiļos pārdevēju kasiņu kursus (Ls 25),
bārmeņu viesmīļu kursus (Ls 30).
Apmācības laiks 1 nedēļa.
Pirmā nodarbība 27. maijā plkst. 16.30
Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
Pieteikšanās pa tālr. 53-22084,
mob. tel. 6553951.

Firma **pērk un pārdod** privatizācijas un
zemes kompensācijas sertifikātus **Līvānos**,
Rīgas ielā 45-45 (preti veikalam «Vindeks»).
Tālr. 42892, 9644369
katru dienu no 9.00 līdz 18.00.

«NIKO-LOTO» LOMBARDS
Līvānos, Stacijas 1
(bijušais pakalpojumu kombināts)
izsniedz kreditu pret ķīlu.
Tālr. 6780843, 42332, 41221 (vakaros).

**Apsardzes sertifikāts,
apliecība ieroču iegādei.**
Nodarbību sākums 27. maijā plkst. 17.00 Preiļos.
Pieteikšanās pa tālr. 9107155.

Plaviņu maiznīca meklē
maizes cepējus.
Vēlams ģimenes cilvēkus.
Alkohola cienītājus lūdzam neatsaukties.
Tālr. 9460831.

Iepērkam lapu koku zāgbaļķus.
Vajadzīgi strādnieki gateri Preiļos.
Mob. tel. 9164135.

**SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.**
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 9161121.

**SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus,
jaunlopus, aitas.**
+12%, +18%.
Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728,
9445135.

Valsts akciju sabiedrība
«Latvijas valsts meži»
**DIENVIDLATGALES
MEŽSAIMNIECĪBA**
Līvānos, Fabrikas ielā 2 rīko
CIRSMU IZSOLES :
04.06.2002. cirsmas Daugavpils,
Krāslavas rajonā,
07.06.2002. cirsmas Jēkabpils,
Preiļu rajonā.
Cirsmu saraksti no 20. maija
mežsaimniecībā un internetā
(www.lvm.lv). Dalības maksa kailciršu
solītājiem — Ls 20, starpciršu — Ls 10,
nodrošinājums 10% no cirsmas sākum-
cenas iemaksājams pirms izsoles ar norādi
Dienvidlatgales mežsaimniecība.
Rekvizīti:
VAS «Latvijas valsts meži»
LV40003466281, Kristapa iela 30, Rīga,
LV-1046. A/S LUB Āgenskalna filiāle
kods 310101900, konts 03-030467544.
Informācija mežsaimniecībā:
tel./fax 53-07106, mob.tel. 9163796.

Licencēta firma pērk un pārdod
privatizācijas sertifikātus.
Preiļos, Raiņa bulvārī 15, tālr. 5307068
līdz plkst. 16, 23024 vakaros;
Līvānos, Stacijas ielā 1 (bijušais pakalpo-
jumu kombināts), mob. tel. 6780843, tālr.
42332, 41221 vakaros. Katru dienu.

Piektdien, 24. maijā pārdos vistīnas (3 - 6 mēn.), dējējvis-
tas (10 - 12 mēn.), paaugušos pelēkos zoslēnus, baltos un rai-
bos pilēnus, broilerus, paipalas, šķirotus diennakti vecus
cājus, barību. Cenas jūs apmierinās. Tālr. 4622187, 9158908.
Galīšos 7.45, Preiļos 8.00, Anspokos 8.30, Kastīrē 8.40, Baškos
8.50, Rušonā 9.00, Jaunaglonā 9.20, Aglonā 9.30, Ārdavā 9.50,
Nidermuižā 10.05, Pelēcos 10.15, Aizkalnē 10.30, Piliškās
10.50, Vārkavā 11.05, L.Klāparos 11.20, Ančkinos 11.35, Sutros
11.50, Rožupē 12.05, Līvānos 12.25, Jaunsilavā 12.50,
Zundānos 13.00, Turkos 13.10, Stekos 13.20, Rudzātes 13.30,
Prikuļos 13.45, Anspokos 13.55, Smelteros 14.05, Polkoronā
14.20, Galēnos 14.30, Lomos 14.45, Stabulniekos 15.00,
Riebiņos 15.10, Silajāņos 15.20.

**Iepērkam lopus
dzīvsvārā.**
Samaksa uz vietas.
Tālr. 22454, 6593018.

**SIA «Kārlis Viens» iepērk
mājlopus kautsvārā.**
Samaksa tūlītēja (pie svēršanas).
Formē subsidiājas.
Tālr. 6468887, 53-48524, 53-48531.

Pārdod

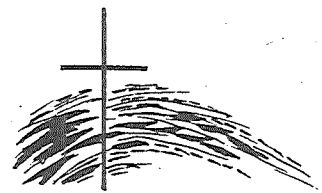
govī. Tālr. 50426;
Audi 100 (1988. g., 1950 \$), Audi 80 (1988.
g. 1850 \$). Tālr. mob. 6592786;
VW Passat (1988. g., 1990 \$), Audi 100
(1989. g., 2090 \$). Tālr. mob. 9482783;
Husqvarnu. Preiļi, Cēsu 24;
Opel Ascona. Mob. tel. 9542313;
jaunus un lietotus velosipēdus. Tālr. 24555,
9249557.

Īre

ģimene dzīvokli uz 3-4 mēnešiem. Tālr.
9249557, 9257667.

Dažādi

Datortehnikas remonts un apkope. Tālr.
9559719.

Par mīļu sirdi,
Čaklām rokām
Tev vieglās smiltis, vecmāmiņ.
Dalām bēdu smagumu ar
Inesi un Daini, no VECMĀMIŅAS
uz mūžu šķiroties.
«Baltās mājas» kolektīvs

Egles un eglītes pavada
Latviešus mūžības ceļos,
Egles mums dvēseli sasilda,
Kad mīļos pavadām veļos.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Annai
Belovai, MĀTI smiltajā aizvadot.
Līvānu novada dome

Kad vakaram tavam neaust
vairs rīts,
Kad mūžības gājums jau iezvanīts,
Tad dvēsele brīva mūžībā iet,
Kad saule nekad vairs nenoriet.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Dmitrija ISAJEVA tuviniekiem
sakarā ar viņa traģisko nāvi.
VAS «Latgales ceļi» filiāles
«Jēkabpils ceļi» kolektīvs

Skumju brīdī esam kopā ar
Anatoliju Isajevu, no BRĀĻA
uz mūžu atvadoties.
SK «Cerība» kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

- ◆ 24. maijā pulksten 10.00 valsts un novada olimpiāžu uzvarētāju apbalvošana. Pulksten 11.00 piedalīšanās Pašvaldību savienības kongresā Līvānos.
- ◆ No 28. līdz 30. maijam Zviedrijas bērnu invalīdu aprūpes labdarības organizācijas pārstāvju vizīte Preiļu rajonā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs

- ◆ 23. maijā nometņu vadītāju kursu noslēguma nodarbība.
- ◆ 25. maijā pulksten 10.00 floristikas kursu noslēguma nodarbība.
- ◆ 26. maijā piedalīšanās 2. Latvijas bērnu un jauniešu vizuālās mākslas festivāla «Māksla videi» Latgales novada dienā Rīgā.
- ◆ No 21. maija skatāma centra audzēkņu darbu noslēguma izstāde.

Līvānu bērnu un jauniešu centrs

- ◆ 23. maijā pulksten 13.00 pirmsskolas pulciņa «Ziniši» izlaidums «Iet skolā vēlos es».

- ◆ 27. maijā pulksten 13.00 pulciņa «Kāpēcīši» izlaidums.

Rajona sporta klubs «Cerība»

- ◆ 28. maijā Latvijas finālsacensības vieglatlētikas četrcīņā «Draudzība».

Nevalstisko organizāciju atbalsta centrs

- ◆ 24. maijā pulksten 11.00 kompānijas «Veselības avotiņš» prezentācija.
- ◆ 29. maijā centra aktivitāšu diena «Nāc un piedalies!»

Preiļu novada kultūras centrs

- ◆ 24. maijā pulksten 22.00 Liču kultūras namā jauniešu mūzikas klubā diskotēka. Īpašie viesi grupa «Z Hobos».
- ◆ 25. maijā pulksten 20.00 Preiļu parka estrādē vasaras sezonas atklāšanas sarīkojums. Pirmajā daļā: spodriības mēneša noslēgums; akcijas «Es — savam kultūras namam» ziedojumu vākšanas kastiņu izvietošana; Rēzeknes mākslas koledžas modes dizaina nodaļas audzēk-

ņu modes demonstrējumi; Preiļu 1 pamatskolas mūzikas grupas uzstāšanās. Ieeja brīva. Pulksten 22.00 zaļumballe, spēlē grupa «Komersanti» no Liepājas. Starptautiskā dziesmu festivāla «Eirovīzija 2002» norises translācija uz lielā ekrāna. Darbosies konkursa totalizators.

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

- ◆ 22. maijā pulksten 20.00 komēdija «Bridzītas Dzounas dienasgrāmata».
- ◆ 26., 27., 28., 29. un 30. maijā pulksten 20.00 romantiska komēdija «Intūcija».

Vārkavas pagasts

- ◆ 24. maijā pulksten 19.00 apsējību un vasaras sezonas atklāšanas koncerts. Balī spēlēs grupa «Vejš».

Vārkavas novads

- ◆ 25. maijā pulksten 22.00 Upmalas estrādē vasaras sezonas atklāšanas balle. Spēlēs grupa «Tik un tā».

Informāciju sagatavoja L.Rancāne